

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
ชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

Analysis Structure Income, Debt Economic and Social of Oil Palm farmer
in South of Thailand.

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย ประจำปี 2553

จำนวน 150,000 บาท

หัวหน้าโครงการ

พัชรี หล้าเหลือง

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

15 / 4 / 55

การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของ
เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

Analysis Structure Income, Debt Economic and Social of Oil Palm farmer
in South of Thailand.

พัชรีย์ หล้าแหล่ง

Patcharee lalang

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - ชุมพร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ภาระหนี้สินสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ 2) ศึกษาข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ภาคใต้ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้โดยศึกษากับเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร สตูล และตรัง

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยจำนวน 4 คน โดยมีรายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือนเป็นจำนวน 20,001 – 30,000 บาท/เดือน เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรบนที่ดินของตนเอง ส่วนใหญ่มีลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็น โฉนด/ตราจอง/นส.5/นส.3/นส.3ก โดยมีเนื้อที่การถือครองที่ดินโดยเฉลี่ย 10 - 39 ไร่ และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันอย่างเดียว ซึ่งรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรได้รับอยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท/เดือน และมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆโดยเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000

บาท/เดือน โดยผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ ที่เกษตรกรทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นพืชไม้ผลยืนต้น เช่น ลองกอง ทุเรียน กาแฟ เงาะ มังคุด เป็นต้น ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรโดยเฉลี่ยที่ครัวเรือนได้รับอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีภาระค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องคัมน ด้านการมีหนี้สินพบว่าเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่มีภาระหนี้สิน โดยเกษตรกรที่มีภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยจะมีภาระหนี้สินอยู่ระหว่าง 100,000 - 200,000 บาท โดยแหล่งเงินกู้ยืมโดยส่วนใหญ่ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งภาระหนี้สินของครัวเรือนโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรต้องชำระคืนต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท ระยะเวลาการผ่อนชำระคืนเงินกู้ต่ำกว่า 5 ปี และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเงินโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 9.25 ต่อปี (ค่าเฉลี่ยเงินกู้ทุกชนิดที่เกษตรกรกู้ยืมมา)

ผลการศึกษาข้อมูลด้านสภาพสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้พบว่า เกษตรกรมีระดับการได้รับบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ไฟฟ้า การประปา ถนน อยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรได้รับการบริการทางการแพทย์อยู่ในระดับมาก การได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐานอยู่ในระดับมาก สมาชิกครัวเรือน เกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก และเกษตรกรมีความภูมิใจและประสบความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ รองลงมาได้แก่ รายได้ต่ำ เนื่องจากทำการผลิตเชิงเดี่ยว การมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาระพึ่งพิงมาก การมีพื้นที่ถือครองน้อย การมีรายได้หลักเพียงคนเดียว นโยบายของรัฐที่ช่วยเหลือเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพ สมาชิกในครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้ยืมฟุ่มเฟือย ต้นทุนการผลิตสูง ประสิทธิภาพการผลิตต่ำเนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือ ประสบปัญหาเงินเพื่อนำมาแพงและอื่น ๆ ตามลำดับ

คำสำคัญ : โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน เศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน

Abstract

The purpose of this research : 1) Learn about the structure of the economy , Debt of the oil palm growers in the southern hemisphere 2) study the Social of Oil Palm farmer in South of Thailand. 3) factors that affect the liability of debt of the Oil Palm farmer in South of Thailand. The study with Oil Palm farmer in Chumphon, Surat Thani, Krabi, Trang a satun

The results of this study: The majority are male, Aged 41 to 50 years, Were single. With primary education or lower education, The average family of 4 persons and The average household income is 20,001 to 30,000 baht / month.

The mist of Oil Palm farmer has agricultural land as their own. it is Act / standing / Ms. 0.5 / Nor Sor 3 / Mr. Big 0.3. An area of land on average 10 to 39 acres. Have only income from agricultural products oil palm. The average is between 20,001 to 30,000 baht / month. and Income from other agricultural products average between 5,000 to 10,000 baht / month. Income outside the agricultural sector, on average, between 5,000 to 10,000 baht. they have pay average per month between 15,001 to 20,000 baht. Costs, mainly for food and beverages. Most farmers have no liability. The average of debt between 100,000 to 200,000 baht, the money lent by the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Financing sources is The Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives.

factors of affect the liability of debt of the Oil Palm farmer in South of Thailand are: 1) Declining prices for agricultural products. 2) Low income because of monoculture production. 3) The members of family are Load dependent 4) The land is less 5) The income form the only one person 6) Public policies helping farmers are not effective 7) Household members with extravagant spending habits. Etc.

Key words : Structure Income, Debt, Economic and Social , Oil Palm farmer in South of Thailand.

คำนิยาม

โครงการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ ได้สำเร็จลุล่วง โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประจำปีงบประมาณ 2553 ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยแม่โจ้ - ชุมพร ที่อนุเคราะห์สถานที่และอุปกรณ์บางอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและขอขอบคุณเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามงานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนิยม	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	
แนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
กรอบแนวคิดของการวิจัย	17
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
ประชากร	22
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือในการวิจัย	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	24
บทที่ 4 ผลการวิจัย	25
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	37
อภิปรายผล	38
ข้อเสนอแนะ	40
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	40
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 สถิติการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้	2
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
ตารางที่ 4.1 ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้	26
ตารางที่ 4.2 ร้อยละของลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร	28
ตารางที่ 4.3 ร้อยละของลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ถือครองของเกษตรกร	28
ตารางที่ 4.4 ร้อยละของลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ถือครองของเกษตรกร	29
ตารางที่ 4.5 ร้อยละของแหล่งที่มาของรายได้ของครัวเรือน	29
ตารางที่ 4.6 ร้อยละของรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมัน โดยเฉลี่ยของครัวเรือน	30
ตารางที่ 4.6 ร้อยละของรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ โดยเฉลี่ยของครัวเรือน	31
ตารางที่ 4.7 ร้อยละของรายได้นอกภาคเกษตรที่ครัวเรือนได้รับ	31
ตารางที่ 4.8 ร้อยละของรายจ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือนและประเภทการใช้จ่ายของเกษตรกรฯ	32
ตารางที่ 4.9 ร้อยละของการมีภาระหนี้สิน ปริมาณหนี้สิน และแหล่งเงินกู้ยืมของเกษตรกรฯ	33
ตารางที่ 4.10 ร้อยละของภาระหนี้ของครัวเรือนที่ต้องชำระคืน โดยเฉลี่ยต่อเดือน	34
ตารางที่ 4.11 ร้อยละของระยะเวลากู้ยืมเงิน และอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืม	35
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านสภาพสังคมของเกษตรกรฯ	36
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สิน ของเกษตรกรฯ	37

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญมากในปัจจุบัน เนื่องจากกำลังได้รับความสนใจและการสนับสนุนให้มีการพัฒนาการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อนำมาผลิตเป็นน้ำมันชีวภาพไบโอดีเซล ซึ่งคาดว่าจะ成为พลังงานทดแทนน้ำมันในอนาคตอีกด้วย นอกจากนี้จะเป็นแหล่งทดแทนน้ำมัน ซึ่งจะทำให้ลดการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศแล้วยังมีบทบาทสำคัญในธุรกิจน้ำมันพืชเพื่อการบริโภคและเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกหลายอุตสาหกรรม เช่น สบู่ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป นมข้นหวาน เนยเทียม ขนมอบเคี้ยว เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันกระทรวงเกษตรฯ ได้ร่วมมือกับจังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ของไทย ซึ่งเป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด โดยเฉพาะจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี ชุมพร ตรังและสตูล ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่จะเข้าไปส่งเสริมให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีมากขึ้นเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพและเพียงพอต่อการผลิตไบโอดีเซล โดยการส่งเสริมปลูกปาล์มพันธุ์ดีแทนในที่สวนยางเก่า และต้นปาล์มอายุมาก รวมทั้งที่นาร้าง นอกจากนี้ยังจะเน้นส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตและการเก็บเกี่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของความต้องการผลผลิตปาล์มน้ำมันสำหรับใช้เป็นพลังงานทดแทนในอนาคตจากราคापาล์มน้ำมันที่ขยับพุ่งทะลุ 4 บาท ทำให้กลายเป็นความหวังใหม่ของเกษตรกร ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและผู้ที่กำลังจะปลูก โดยคาดหวังว่าปาล์มน้ำมัน จะเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ ของชาวไทย ต่อจากยางพารา ซึ่งปัจจัยที่ทำให้ราคापาล์มน้ำมันขยับสูงขึ้นมาจาก 4 ปัจจัยหลักประกอบด้วย ปริมาณผลผลิตที่เข้าสู่ตลาดลดลงประมาณ 30% อันเป็นผล มาจากฤดูกาลผลิตของปาล์มที่ช่วงตั้งแต่เดือนเม.ย.-ก.ค. ปริมาณผลปาล์มที่ตัดเก็บได้จะน้อยกว่าช่วงอื่น ประกอบกับในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาโรงงานแปรรูปปาล์มน้ำมันกว่า 60% ได้ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับพื้นที่การปลูกปาล์ม และรองรับปริมาณการบริโภคภายในประเทศจาก 40 ตัน/ชม. เป็น 60 ตัน/ ชม. ทำให้แต่ละโรงงานจึงมีความต้องการวัตถุดิบเพิ่มขึ้น อีกปัจจัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายการส่งเสริมไบโอดีเซลของภาครัฐทำให้ในหลายพื้นที่เริ่มมีโรงงานผลิตไบโอดีเซลทั้งขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ซึ่งแต่ละโรงงานขณะนี้ต้องการวัตถุดิบคือผลปาล์มเข้าป้อนโรงงานเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้จากปัญหาความไม่สงบในชายแดนใต้ ทำให้การนำเข้าน้ำมันปาล์มจากมาเลเซียทั้งเข้ามาอย่างถูกต้องและไม่ถูกต้องลดจำนวนลงเป็นอย่างมาก กลุ่มพ่อค้าที่เคยนำเข้าสินค้าดังกล่าวได้หันมาสั่งซื้อน้ำมันปาล์มจากโรงงานภายในประเทศมากขึ้นเพื่อป้อนให้กับลูกค้าของตนเอง จึงยิ่งส่งผลให้สัดส่วนปริมาณความต้องการปาล์มน้ำมันไม่สมดุลกับพื้นที่การผลิตจึงเป็นเหตุให้ราคापาล์มน้ำมันขยับราคาพุ่งขึ้น ขณะนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เตรียมเดินหน้าแผนการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อรองรับความต้องการที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต โดยเตรียมยุทธศาสตร์เพื่อหาแนวทางส่งเสริมให้เกษตรกร

ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันให้ได้ไม่ต่ำกว่า 500,000-1 ล้านไร่/ปีโดยจะเน้นในพื้นที่ภาคใต้เป็นหลักเนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวย โดยกลุ่มเป้าหมายทั้งพื้นที่นาร้างและสวนผลไม้รวมถึงสวนยางพาราเดิม

จะเห็นว่าปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งสภาพอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน คือ อากาศร้อนชื้น ดังนั้นปาล์มน้ำมันจึงเจริญเติบโตได้ดีในภาคใต้ของไทยบริเวณพื้นที่ที่ปลูกมากที่สุด คือจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี ชุมพร ตรังและสตูล โดยพื้นที่มีสถิติการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นดังนี้

ตารางที่ 1.1 สถิติการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้

สถิติการปลูกปาล์มน้ำมัน			
จังหวัด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)
กระบี่	834,437	763,884	2,049,589
สุราษฎร์ธานี	832,285	719,527	1,770,157
ชุมพร	693,662	578,920	1,356,638
ตรัง	102,064	83,766	207,942
สตูล	95,782	87,353	148,681
รวม	2,558,230	2,233,450	5,533,007

ที่มา: สถิติข้อมูลการเกษตร ปี 2550 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จะเห็นได้ว่าประชาชนในพื้นที่ภาคใต้โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ตลอดจนปาล์มน้ำมันยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ตลอดจนแนวโน้มการขยายตัวของความต้องการปาล์มน้ำมันในอุตสาหกรรมมีมากขึ้นเรื่อย ๆ จากยุทธศาสตร์และแผนงานวิจัยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ต้องการสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อพัฒนาสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาโครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน ปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรชาวสวนปาล์ม จากการวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สินของเกษตรกรเพื่อใช้ในการส่งเสริมอาชีพ ตลอดจนเพื่อรวบรวมปัญหาด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มในพื้นที่ภาคใต้เพื่อนำปัญหาที่พบมาหาแนวทางแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษการวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้
2. เพื่อศึกษาข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาโครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร สตูล และตรัง

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ (เฉพาะพื้นที่ 5 จังหวัดคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร สตูล และตรัง) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 44,243 ครัวเรือน โดยจะสุ่มตัวอย่างจะเลือกเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมาครัวเรือนละ 1 คน ซึ่งจะใช้ตัวอย่างทั้งสิ้น 396 ราย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้
2. ศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้
3. ศึกษาข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้
4. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบข้อมูลด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้
2. เพื่อทราบข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้
3. เพื่อทราบปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันมีหนี้สินมากขึ้น ตลอดจนปัจจัยที่เอื้อต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน

4.นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพ แก้ปัญหานี้สินภาคครัวเรือนของเกษตรกรตลอดจนพัฒนาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มในพื้นที่ภาคใต้ที่ยั่งยืนต่อไป

นิยามศัพท์

โครงสร้างรายได้ หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับที่มา รูปแบบ ปริมาณ และลักษณะของรายได้หรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำสวนปาล์มน้ำมันและรายได้อื่นๆที่เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันได้รับประกอบด้วย ข้อมูลการถือครองที่ดิน, ลักษณะการใช้แรงงานในครัวเรือน, รายได้และผลตอบแทนจากการทำสวนปาล์มน้ำมัน, รายได้และผลตอบแทนที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ, รายจ่ายของครัวเรือน เป็นต้น

ภาระหนี้สิน หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนหนี้สินทั้งหมดของครัวเรือน จำนวนหนี้สินของครัวเรือนที่ต้องชำระเฉลี่ยต่อเดือน, ความสามารถในการชำระหนี้, ระยะเวลาการเป็นหนี้, อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น

สภาพเศรษฐกิจ หมายถึง ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน แหล่งที่มาของรายได้หลัก รายได้เสริม ลักษณะและปริมาณการใช้จ่ายของครัวเรือน

สภาพสังคม หมายถึง สังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย การบริการทางการแพทย์, การบริการทางการศึกษา, การบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ไฟฟ้า การประปา ถนน ,การบริโภค, การเป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นต้น

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ การหาระหนีสินของเกษตรกรชาวสวนปาล์ม
น้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรายได้ ต้นทุน และกำไร

รายได้รวม (Total Revenue: TR) เป็นรายได้จากการขายสินค้า รายได้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของ
ธุรกิจที่ดำเนินอยู่ รายได้รวมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับราคาสินค้าที่ขายและปริมาณสินค้าที่ขาย

ถ้ากำหนดให้ TR เป็น รายได้รวม

P เป็น ระดับราคาสินค้าต่อหน่วย

Q เป็น ปริมาณสินค้า

จะได้ $TR = P \times Q$

ต้นทุนรวม (Total Cost : TC) ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่รวม (Total Fixed Cost : TFC) และ
ต้นทุนแปรผันรวม (Total Variable Cost : TVC)

$$TC = TFC + TVC$$

ต้นทุนคงที่รวม (TFC) เป็นลักษณะต้นทุนที่มีจำนวนคงที่ไม่ว่าปริมาณการผลิต หรือ ปริมาณ
ขายจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ต้นทุนในลักษณะนี้ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการซื้อที่ดิน ค่าเช่า คอกเบี้ย เงิน
เดือนพนักงาน ค่าเสื่อมราคา ค่าโฆษณา เป็นต้น แต่ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยสินค้า หรือเรียกว่า ต้นทุนเฉลี่ย
(Average Cost : AC) จะเปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามกับปริมาณขายหรือปริมาณการผลิตที่
เปลี่ยนแปลงไป

ต้นทุนแปรผันรวม (TVC) เป็นลักษณะต้นทุนที่แปรผันโดยตรงกับปริมาณการผลิตหรือ
ปริมาณขาย ถ้าปริมาณการผลิตหรือ ปริมาณขายเพิ่มขึ้น ต้นทุนแปรผันรวมจะเพิ่มขึ้นตาม ต้นทุนใน
ลักษณะนี้ได้แก่ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต แรงงานทางตรง วัสดุที่ใช้ในการหีบห่อ ค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ
ประปาผลตอบแทนพิเศษสำหรับการขาย เป็นต้น ต้นทุนแปรผันรวมสามารถทำการคำนวณได้จาก
ต้นทุนแปรผันต่อหน่วย คูณกับ ปริมาณการผลิต หรือปริมาณการขาย ดังนี้

$$TVC = VC \times Q$$

กำไร (Profit) หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้รวม (TR) กับต้นทุนรวม (TC)

ถ้า กำหนดให้ π แทน กำไร จะได้ $\pi = TR - TC$ เมื่อ TR มากกว่า TC จะได้กำไร TR น้อยกว่า TC
จะขาดทุน

รายได้ของครัวเรือน

หมายถึง “เงินหรือสิ่งของ” ที่ครัวเรือนได้รับจากการทำงานหรือผลิตเอง หรือจากทรัพย์สินหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

รายได้ประจำ ได้แก่ รายได้ที่เกิดจากการทำงานหรือผลิตเอง ค่าจ้างและเงินเดือน (รวมค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ได้จากการทำงาน) (ก่อนหักภาษี/ เงินสทบกองทุนเลี้ยงชีพ/ เงินประกันสังคม) รายได้จากการประกอบธุรกิจ อุตสาหกรรม วิชาชีพ (ที่ไม่ใช่เกษตรกร) (รายรับเบื้องต้น บวก มูลค่าสินค้าบริการของธุรกิจที่นำมาอุปโภคบริโภคในครัวเรือน ลบ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน) รายได้จากการประกอบการเกษตร (มูลค่าผลผลิตการเกษตรทั้งหมด ลบ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ) รายได้จากแหล่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่จากการทำงาน เงินบำเหน็จบำนาญ เงินทดแทนต่าง ๆ เงินชดเชยการออกจากงาน เงินและสิ่งของที่ได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลนอกครัวเรือน/รัฐ/องค์กรต่าง ๆ รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน บ้าน ค่าลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตรดอกเบี้ยการลงทุน (ที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ) เช่น การซื้อขายหุ้น การลงทุนแล้วได้รับเงินปันผล รายได้ไม่ประจำ ได้แก่ เงินที่ได้รับเป็นเงินรางวัล เงินถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล เงินมรดกของขวัญ เงินได้รับการประกันสุขภาพ อุบัติเหตุ ไฟไหม้ หรือค่านายหน้า

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

หมายถึง การใช้จ่ายเกี่ยวกับ “สิ่งของหรือบริการด้านต่าง ๆ” ที่จำเป็นต่อการครองชีพของครัวเรือนที่ครัวเรือนต้องซื้อ/จ่ายด้วยเงิน หรือได้มาโดยไม่ได้อำนาจ (ผลิตเอง/ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น สวัสดิการของรัฐ หรือเบิกรได้จากนายจ้าง) ค่าใช้จ่ายสินค้าและบริการ ได้แก่

(1) ค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของครัวเรือน

- ที่อยู่อาศัย
- เครื่องแต่งบ้าน เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด และการดำเนินการในครัวเรือน
- ค่าจ้างบุคคลที่ให้บริการแก่ครัวเรือน
- เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย รองเท้า ของใช้บริการส่วนบุคคล
- เวชภัณฑ์และคำรักษาพยาบาล
- การเดินทางและการสื่อสาร
- การศึกษา
- การบันเทิง การอ่าน และกิจกรรมทางศาสนา

(2) ค่าใช้จ่ายไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน

- ภาษี (ทุกประเภท) ค่าบริการทางการเงิน ค่าปรับทางกฎหมาย
- ค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ
- เงิน/สิ่งของ ที่ส่งให้บุคคลนอกครัวเรือน
- เงินบริจาค/ เงินทำบุญ ช่างงาน
- เบี้ยประกันภัย/ประกันทรัพย์สิน/ประกันชีวิต

- ซื้อสลากกินแบ่ง/หวย การพนัน
- ดอกเบี้ยจ่าย และอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ ได้แก่ อาหารทุประเภท (อาหารสด อาหารแห้ง อาหารสำเร็จรูป เครื่องปรุงรส) เครื่องดื่ม (มีแอลกอฮอล์/ไม่มีแอลกอฮอล์) และยาสูบ (ยาเส้น ยาสูบ หมาก ขานัตถ์)

2.2 แนวคิดในการก่อหนี้ของครัวเรือน

สุทธภา อมรวิวัฒนา และวราภรณ์ กาญจนวัฒน์ (2548) กล่าวถึงแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุของการก่อหนี้สินของครัวเรือน ซึ่งในบางภาวะครัวเรือนต้องการการกู้ยืมเงิน เพื่อรักษาระดับการใช้จ่ายของครัวเรือนไม่ให้ผันผวน และเพื่อรักษาระดับการบริโภคและอุปโภค ในขณะที่รายได้มีการปรับลดลง (income shortfall) แต่คาดว่ารายได้จะปรับลดลงเพียงระยะสั้นเท่านั้นและจะสามารถชำระหนี้ได้ในอนาคตเมื่อระดับรายได้ปรับสูงขึ้น หลักการนี้เป็นไปตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ Rational Expectations -- Permanent Income Hypothesis ของ Friedman (1957) ที่กล่าวว่า ครัวเรือนจะเลือกการบริโภคโดยคำนึงจากรายได้ระยะยาว (Permanent Income) มิใช่ระดับรายได้ในช่วงใดช่วงหนึ่งเท่านั้น Franco Modigliani (1966) ได้กล่าวถึง สมมติฐาน วัฏจักรชีวิต (Life Cycle Hypothesis) ได้อธิบายว่าในช่วงวัยหนุ่มสาว หรือวัยเริ่มทำงาน ครัวเรือนจะมีรายได้ รวมถึง สินทรัพย์สะสมอยู่ในระดับต่ำ โดยครัวเรือนคาดว่าในอนาคตรายได้จะปรับตัวสูงขึ้น ดังนั้นครัวเรือนจะมีความประสงค์ในการก่อหนี้สินเพื่อรักษาระดับการบริโภค และอุปโภค โดยการก่อหนี้ภายหลังเมื่อครัวเรือนมีอายุ 36-47 มากขึ้น และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย ทำให้ครัวเรือนสามารถชำระหนี้สินรวมทั้งสะสมรายได้ส่วนเกินในรูปของเงินออมได้ ทฤษฎีดังกล่าวจึงอธิบายได้ว่าระดับหนี้สินจะเปลี่ยนแปลงตามระดับอายุของสมาชิกครัวเรือน โดยระดับหนี้จะเพิ่มสูงขึ้นจนถึงช่วงอายุหนึ่งเนื่องจากรายได้ยังต่ำกว่าการบริโภค และหนี้เริ่มลดระดับลงเมื่อรายได้สูงขึ้นตามอายุจนครัวเรือนสามารถมีเงินออมได้ ทำให้อายุหลังเกษียณอายุรายได้จะลดลงอีกครั้งทำให้ระดับเงินออมของครัวเรือนลดลงในที่สุด และต่อมา Franco Modigliani ยังได้ปรับปรุงทฤษฎี โดยให้ครัวเรือนปรับการบริโภคตามรายได้ปัจจุบันมากขึ้น ทำให้ระดับหนี้รวมถึงเงินออมไม่ผันผวนเท่าทฤษฎีของ Friedman อย่างไรก็ตาม การก่อหนี้ของครัวเรือนจะไม่จำเป็นต้องเป็นปัญหาเสมอไป เนื่องจากเป็นการชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น และภาวะในบางช่วงที่ครัวเรือนจำเป็นต้องรักษาระดับการใช้จ่ายของครัวเรือน เช่น ในช่วงเปิดเทอม ครัวเรือนจะมีค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาสูงกว่าปกติ จากค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือ ค่าเสื้อผ้า ครัวเรือนอาจมีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว ขณะเดียวกันครัวเรือนควรคำนึงถึงระดับหนี้สินต่อรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น จะทำให้ครัวเรือนมีความอ่อนไหว และเปราะบางมากขึ้นต่อปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เช่น สภาพการจ้างงานในอนาคต การไม่มีงานทำ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพิ่มขึ้น และราคาสินค้าเพิ่มขึ้น ทำให้มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินของครัวเรือน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีหนี้ของเกษตรกร จำแนกได้เป็น 3 ปัจจัยหลัก ดังนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวกับเกษตรกร ได้แก่ เพศ และอายุของเกษตรกร ปัจจัยที่เกี่ยวกับการประกอบการเกษตร ได้แก่ เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร การถือครองที่ดินทำการเกษตร ประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ลักษณะการประกอบการเกษตร การจ้างลูกจ้างประจำ การทำงานของเกษตรกร รวมทั้งการใช้ปุ๋ย และการใช้ยาปราบศัตรูพืช ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ มูลค่าผลผลิตทางการเกษตรแหล่งที่มาของรายได้ของเกษตรกร เกดโกมล ไพฑูริย์พงศ์ (2548) อธิบายถึงสาเหตุหนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้นว่า ในภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมาพบว่ามีปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิด 3604 การเพิ่มขึ้นของหนี้สินครัวเรือนที่เป็นผลมาจากปัจจัยด้านอุปสงค์ (demand side) และปัจจัยด้านอุปทาน (supply side) ประกอบกัน ซึ่งจำแนกปัจจัยแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านอุปสงค์

อัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำมาก เนื่องจากมีสภาพคล่องในระบบสถาบันการเงินค่อนข้างสูง กระตุ้นให้ประชาชนก่อหนี้เพิ่มขึ้นในการซื้อสินทรัพย์ เช่น อสังหาริมทรัพย์ ที่ดิน เป็นต้น เพื่อสร้างความมั่งคั่ง โดยหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ระยะยาวความเชื่อมั่นของประชาชนต่อเศรษฐกิจและความสามารถในการหารายได้มาชำระหนี้คืนดีขึ้นพบว่ามีการลงทุนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา หลังจากชะลอตัวในช่วงปี 2542 – 2544

ด้านอุปทาน

การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะประชาชนในระดับฐานราก ทั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ธนาคารประชาชน เป็นต้น ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ สถาบันการเงินเอกชนเริ่มมีความแข็งแกร่งสามารถกลับมาทำหน้าที่ได้ตามปกติ และมีการปล่อยสินเชื่อบุคคล (personal loans) สูงขึ้นหนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นบางส่วน เกิดจากการโอนหนี้นอกระบบ (informal) เข้าสู่ในระบบ (formal) ซึ่งช่วยลดภาระหนี้ของครัวเรือน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการออม

เงินออม หมายถึง ส่วนหนึ่งของรายได้ปัจจุบันที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภคหากแต่เก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้จ่ายต่างๆในอนาคต การใช้เงินออมอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น ถูไว้เป็นเงินสด นำเงินออมไปฝากธนาคาร หรือนำเงินออมไปซื้อหลักทรัพย์ เป็นต้น ขนาดของเงินออมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่

- ขนาดของรายได้ ถ้าบุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้นการออมก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย
- การคาดการณ์เกี่ยวกับรายได้ในอนาคต ถ้าผู้ที่มีรายได้คาดว่าในอนาคตจะมีรายได้มากก็อาจจะเก็บ ออมในปัจจุบันน้อยลง
- อัตราดอกเบี้ย ถ้าอัตราดอกเบี้ยในปัจจุบันอยู่ในระดับสูงจะจูงใจให้บุคคลเก็บเงินออมมากขึ้น

อนึ่ง ยังมีอีกคำหนึ่งที่ใกล้เคียงกัน นั่นคือคำว่า การออม (Savings) ซึ่งหมายถึง การนำเงินออมไปลงทุน เพื่อหาผลประโยชน์ตอบแทน ดังนั้นเงินออมที่เก็บไว้เป็นเงินสดหรือแปลงสภาพเป็นสินทรัพย์ การออมมีความหมายกว้างขวาง ที่รวมทั้งด้านการเงินและไม่เกี่ยวกับการเงิน เช่น การออมทรัพย์ ออมทุน ออมทรัพยากร ออมทรัพย์สิน ออมน้ำใจ ออมจิตวิญญาณ เป็นต้น หากกล่าวเฉพาะการออมที่เกี่ยวข้องกับการเงินครอบครัว หมายถึง การใช้จ่ายของบุคคลในครอบครัวอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับสถานภาพ อาจเขียนเป็นสูตรการออมได้ง่ายๆ คือ

$$\text{เงินออม} = \text{รายได้} - \text{รายจ่าย}$$

ดังนั้น ความสามารถในการออมจะมากขึ้นหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของแต่ละบุคคล หรือขึ้นอยู่กับความขาดแคลน ดังนี้

ความหมายของการออม

การออมคือ รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่าเงินออม $\text{Incomes-Expenses} = \text{Savings}$

โดยทั่วไปการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่าการจ่ายของเขา ทางที่จะเพิ่มเงินออมให้แก่ บุคคล อาจทำได้โดยการพยายามหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นด้วยการทำงานมากขึ้น ใช้เวลาวางในการหารายได้พิเศษ หรือการปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพมีรายได้สูงขึ้น เป็นต้น นอกจากนั้นการลดรายจ่ายลงด้วยการรู้จักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมก็จะทำให้มีการออมเกิดขึ้นได้เหมือน

ความสำคัญของเงินออม

เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมาได้ นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิต สิ่งจูงใจในการออม

การที่คนเรามี “เป้าหมาย” อย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตกำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอนก็จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้น เป้าหมายของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกัน แล้วแต่ความจำเป็นและความต้องการของเขาและยังขึ้นอยู่กับความหวังและความทะเยอทะยานในชีวิตของเขาด้วย ตัวอย่างเช่น บางคนอยากมีบ้านและที่ดินเป็นของตัวเอง อยากจะมีการศึกษาสูงอยากมีชีวิตที่สุขสบายในยามปลดเกษียณ หรือหวังที่จะให้ลูกหลานมีหลักฐานมั่นคง ดังนั้นเป้าหมายในการออมแตกต่างกันไป สิ่งที่กำหนดให้จำนวนเงินออมและระยะเวลาในการออมแตกต่างกันไป

การปฏิบัติเกี่ยวกับการออมที่ดี

เงินส่วนบุคคลขึ้น ซึ่งจะทำให้ทราบว่าแต่ละเดือนจะมีเงินคงเหลือเป็นเงินออมเท่าไร ในทางปฏิบัติเพื่อให้การออมได้ผลจริงๆควรจัดทำดังนี้

- ทางที่จะสามารถทราบล่วงหน้าได้ว่าจะมีการออมได้หรือไม่นั้นก็โดยการจัดทำงบประมาณเงินทำงบประมาณรายได้รายจ่ายเพื่อจะรู้ว่าเงินเหลือที่จะเก็บออมเท่าไร

- เมื่อทำงบประมาณและทราบได้ว่าจะสามารถเก็บออมได้เดือนละเท่าไรแล้วให้กันเงิน ออมส่วนนั้น (ก่อนที่จะจ่ายเป็นรายจ่ายออกไป) แล้วนำไปฝากธนาคารทันที รายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินออม เช่น ดอกเบี้ยที่ได้รับ ควรนำไปลงทุนต่อทันที เพื่อให้เงินออมงอกเงยขึ้นไปอีกการเก็บรักษาเงินออมให้ปลอดภัยนั้น เงินออมการเก็บเงินไว้กับตนเองย่อมไม่ปลอดภัยและเป็นการสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับ ดังนั้นควรเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยและมีรายได้ด้วย โดยการฝากสถาบันการเงินบางแห่งไว้ เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน สหกรณ์ออมทรัพย์ หรืออาจจะเก็บออมในรูปของการซื้อหลักทรัพย์ หรือตราสารฯ ที่มีความมั่นคง ก่อให้เกิดรายได้และสามารถเปลี่ยนมาเป็นเงินสดได้ง่ายมาถือไว้ เช่น การซื้อพันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน พันธบัตรออมทรัพย์ต่างๆ ตัวสัญญาใช้เงินของบริษัทเงินทุนที่มั่นคง การซื้อหน่วยลงทุนกองทุนรวมหรือซื้อหุ้นของบริษัทที่มั่นคงถือไว้ ฯลฯ

ปัจจัยสำคัญในการออม

1. ผลตอบแทนที่ผู้ออมได้รับจากการออม หมายความว่าถ้ายิ่งผลตอบแทนในการออมเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ก็จะเป็นสิ่งดึงดูดใจให้บุคคลมีการออมเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น เช่น ในภาวะที่รัฐบาลกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภทลง ทั้งยังเก็บดอกเบี้ยภาษีเงินฝากอีก จึงทำให้ระดับเงินออมของธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก

2. มูลค่าของอำนาจซื้อของเงินในปัจจุบัน ผู้ออมจะตัดสินใจทำการออมมากขึ้นภายหลังจากการพิจารณาถึงอำนาจซื้อของเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าจะมีความแตกต่างจากมูลค่าของเงินในอนาคตมาก หมายความว่าจำนวนเงิน 1 บาทซื้อสินค้าและบริการได้ในจำนวนใกล้เคียงหรือเท่ากับการใช้เงิน 1 บาทซื้อสินค้าหรือบริการในอีก 2-3 ปีข้างหน้าหรือมากกว่านั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าท่านว่าการเก็บเงินออมไว้โดยไม่ยอมซื้อสินค้าขณะนี้ ท่านอาจจะสูญเสียความพอใจที่ควรได้รับจากการซื้อสินค้าในปัจจุบันมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการออม ทั้งยังเสียเวลาคอยที่จะซื้อสินค้าในอนาคตที่อาจมีราคาสูง

มากกว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับอีกด้วย ดังนั้นถ้าท่านพอใจที่จะซื้อสินค้าในวันนี้มากกว่าการหวังผลตอบแทนที่จะได้รับเพิ่มขึ้นในอนาคต ท่านก็จะมีการออมลดลง

3. รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ ผู้ที่มีรายได้คงที่แน่นอนเป็นประจำทุกเดือนในจำนวนที่ไม่สูงมากนัก เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชนระดับต่ำ จำนวนเงินออมที่กันไว้อาจเป็นเพียงจำนวนน้อยตามอัตราส่วนของรายได้ที่มีอยู่ ซึ่งต่างจากจำนวนเงินออมของผู้บริหารระดับสูง หรือนักการเมืองที่จะมีเงินเหลือออมได้มากกว่า นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงรายได้เนื่องจากการเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้ายงาน การถูกปลดออกจากตำแหน่งหน้าที่การงานที่มีผลต่อระดับการออมเช่นกัน คือ อาจทำให้มีการออมเพิ่มมากขึ้นหรือลดลงไปจากระดับเดิมได้ ดังนั้นในระหว่างที่ท่านมีรายได้มากกว่าปกติ หรือในขณะที่ท่านมีความสามารถหารายได้ได้อยู่จึงควรจะมีการออมไว้เพื่อป้องกันปัญหาทางการเงินอันอาจเกิดขึ้นได้ดังกล่าวแล้ว

4. ความแน่นอนของจำนวนรายได้ในอนาคตหลังการเกษียณอายุ ถ้าผู้มีรายได้ทุกคนทราบได้แน่นอนว่าเมื่อใดก็ตามที่ท่านไม่มีความสามารถหารายได้ได้อีกต่อไป ท่านก็จะไม่มีปัญหาทางการเงินเกิดขึ้น หรือถ้ามีก็ไม่ใช่ปัญหาที่รุนแรงมากนัก เนื่องจากหน่วยงานที่ท่านเคยทำงานอยู่มีนโยบายช่วยเหลือท่านในวัยชราหลังเกษียณอายุ หรือภายหลังออกจากงานก่อนกำหนด เช่น นโยบายการให้บำนาญ บำเหน็จ เงินชดเชย เป็นต้น ดังนั้นผู้ออมอาจมีการออมลดลงเพื่อกันเงินไว้ใช้จ่ายมากขึ้นโดยไม่ทำให้จำนวนเงินรวมในอนาคตกระทบกระเทือนแต่ประการใด เงินออมควรเก็บรักษาอย่างไรจึงจะปลอดภัย การเก็บเงินไว้กับตนเองย่อมไม่ปลอดภัยและเป็นการสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับ ดังนั้นเงินออมควรเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยและมีรายได้ด้วย โดยการฝากสถาบันการเงินบางแห่งไว้ เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน สหกรณ์ออมทรัพย์ หรืออาจเก็บออมในรูปของการซื้อหลักทรัพย์หรือตราสารฯ ที่มีความมั่นคง ก่อให้เกิดรายได้และสามารถเปลี่ยนมาเป็นเงินสดได้ง่ายมาถือไว้ เช่น การซื้อพันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน พันธบัตรออมทรัพย์ต่าง ๆ คำสัญญาของบริษัทเงินทุนที่มั่นคง การซื้อหน่วยลงทุนของกองทุนรวม หรือซื้อหุ้นบริษัทที่มั่นคงถือไว้ ฯลฯ

เป้าหมายในการออม

ก่อนที่จะเข้าเรื่องของเป้าหมายในการออม อยากจะขอใช้เนื้อที่เล็กน้อย แสดงตัวอย่างทัศนคติและความคิดของคนต่างเพศ ต่างวัย และต่างชีพ เพื่อให้ท่านได้นำไปสำรวจตัวเองด้วย

"ผมมีเงินเดือนสูง และงานก็มั่นคงมาก ไม่ต้องออมเงินหรอกครับ"

"ดิฉันกำลังจะแต่งงานกับชายหนุ่มที่ร่ำรวย ในเร็ว ๆ นี้แล้ว"

"ลูกของเราโตทำงานได้แล้ว เราคงให้ลูกให้เลี้ยงดูต่อไป"

"Forget it" หรือ "เอาไว้ว่ากันทีหลัง"

และอื่น ๆ ที่อีกมากมาย ที่ท่านอาจเคยได้ยินได้ฟังมาบ้าง ซึ่งคนที่ล้มเหลวในการดำเนินชีวิตส่วนหนึ่งก็เกิดจากความประมาทในเรื่องการใช้จ่าย ไม่รู้จักการออมหรือการลงทุนที่ถูกต้อง

ดังนั้นการวางเป้าหมายในการออมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการบังคับตัวเองทางออม

ในการออมเงินสำหรับวันข้างหน้า ซึ่งแต่ละท่านก็มีเป้าหมายต่าง ๆ กันออกไป ได้แก่

1. บางคนคิดว่าจะเก็บเงินเพื่อซื้อรถยนต์ให้ได้ภายในปีหน้า
2. เก็บเงินเพื่อแต่งงานในอีก 5 ปีข้างหน้า
3. เก็บเงินเพื่อซื้อบ้านของตนเองสักหลังในอีก 10 ปี
4. เพื่อเอาไว้เป็นทุนการศึกษาให้ลูก
5. ไว้ใช้ยามฉุกเฉิน เช่น เจ็บไข้ได้ป่วย
6. หรือใช้หลังเกษียณอายุจากการงานแล้ว

ซึ่งท่านลองกำหนดทั้งจำนวนเงินที่ต้องใช้ รวมทั้งช่วงเวลาที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ ลงไปในแบบฟอร์มจะช่วยให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น

รูปแบบการออม

เงินออมส่วนใหญ่ก็ยังเป็นการฝากเงินก้อนกับธนาคารถึงร้อยละ 88 สูงกว่าร้อยละ 71 ในการสำรวจครั้งที่แล้ว สำหรับการออมในรูปแบบกรรมธรรม์ประกันชีวิตที่ลดลงค่อนข้างมากโดยลดลงในทุกภาคของประเทสนั้น ๆ สอดคล้องกับรายได้เฉลี่ยที่แท้จริง (หักลบด้วยเงินเฟ้อ) ที่ลดลงเนื่องจากผู้จะออมในรูปแบบของประกันฯ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ค่อนข้างสูง สำหรับการออมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การออมสหกรณ์และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ประโยชน์ของการออมต่อประเทศ

- 1) การออมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเนื่องจากการช่วยสนับสนุนการลงทุน การผลิตของประเทศและการจ้างงาน เป็นต้น
- 2) สร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและลดผลกระทบจากความผันผวนจากวิกฤติการณ์ในตลาดเงินโลกโดยประเทศที่มีอัตราการออมสูง การลงทุนในประเทศก็ไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก ตัวอย่าง เช่น สิงคโปร์ และ ไต้หวัน ล้วนเป็นประเทศที่มีการออมสูงซึ่งสามารถพึ่งตนเองในด้านเงินทุน สำหรับใช้ในการพัฒนา จึงทำให้การพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่องและมั่นคง มีระดับการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศต่ำ ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่ต้องพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศ
- 3) ค่อนข้างมาก ส่งผลให้เกิดการกดดันทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการออมจึงนับว่ามีความสำคัญค่อนข้างมากเพื่อยอมรับการลงทุน และเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและต่อผู้ออมเองเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิตในระยะยาว

2.4 องค์ความรู้เกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน

ประวัติความเป็นมา

ปาล์มน้ำมันมีถิ่นกำเนิดในแถบแอฟริกาตะวันตก ชาวโปรตุเกสได้นำปาล์มน้ำมันเข้ามาปลูกในทวีปเอเชียโดยเริ่มปลูกที่สวนพฤกษศาสตร์ เมืองโบกอร์ ประเทศอินโดนีเซีย ราวปี พ.ศ.2391 จากนั้นได้

แพร่กระจายพันธุ์มายังเกาะสุมาตราในช่วงปี พ.ศ.2396 – 2400 และเริ่มปลูกเป็นการค้าอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ.2454 และ พ.ศ. 2461 มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในเกาะสุมาตรา 22,500 ไร่ สำหรับประเทศมาเลเซีย ได้เริ่มปลูกปาล์มน้ำมันครั้งแรกที่สวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ราว พ.ศ.2413 ต่อมาได้รับความสนใจและมีการค้นคว้าวิจัยครั้งแรกในรัฐSelangor และเริ่มปลูกเป็นการค้าครั้งแรกใน พ.ศ.2460 จนถึงปัจจุบันนี้ อินโดนีเซีย และมาเลเซียมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันรวมกันประมาณ 37.04 ล้านไร่

ตั้งแต่ปีพ.ศ.2472 มีผู้นำปาล์มน้ำมันเข้ามาปลูกในประเทศไทยที่สถานีทดลองยางกองหงส์ จังหวัดสงขลาและสถานีการกรมพลั่ว จังหวัดจันทบุรี โดยปลูกเป็นปาล์มประดับ ส่วนการส่งเสริมการปลูกเป็นพื้นที่ใหญ่นั้นเริ่มเมื่อ พ.ศ.2511 โดยโครงการนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล ประมาณ 20,000 ไร่ และจังหวัดกระบี่ ประมาณ 20,000 ไร่ หลังจากนั้นจึงขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น การพัฒนาปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศไทยแบ่งเป็น 2 ระยะคือ ระยะแรกตั้งแต่ พ.ศ.2472 ถึง 2525 หรือระยะเวลาประมาณ 50 ปี เป็นระยะของการเริ่มต้น มีการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันค่อนข้างช้า และระยะที่สองจาก พ.ศ. 2525 ถึง 2545 เป็นระยะที่มีการพัฒนาการขยายพื้นที่ปลูกอย่างรวดเร็ว โดยเฉลี่ยประมาณ 50,000-100,000 ไร่ต่อปี ในพ.ศ. 0546 มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันประมาณ 2,100,000 ไร่ โดยจังหวัดที่ปลูกมากที่สุดคือ กระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร ตามลำดับ

แนวทางการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันของไทย

1. เพิ่มมูลค่าผลผลิตหลายสปีชีส์ปาล์มน้ำมัน

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหลายสปีชีส์ของปาล์มน้ำมันเป็นการลดต้นทุนการผลิตเกษตรกร จึงจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของปาล์มน้ำมัน และปัจจัยภายนอกที่ปาล์มน้ำมันต้องการ เช่น ดินและสภาพภูมิอากาศ พันธุ์ปาล์มเพื่อให้ได้ปริมาณน้ำมันต่อทะลายมากขึ้น การออกข้อดอกของปาล์มน้ำมันทั้งเพศผู้และเพศเมีย ซึ่งแต่ละข้อดอกจะต้องใช้เวลาในการเจริญและพัฒนาเป็นเวลานานประมาณ 3 ปี จึงจะโผล่พ้นทางใบปาล์มออกมาให้สังเกตเห็นได้ และการจัดการสวนปาล์มที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นต้น ซึ่งเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยนักวิชาการที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องให้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มมูลค่าน้ำมันปาล์ม

2. น้ำมันปาล์มมีองค์ประกอบทางเคมีที่เกี่ยวข้องกับวิตามินที่สำคัญ 2 ชนิด คือ วิตามินอี และสารแคโรทีนอยด์ ซึ่งเป็นสารตั้งต้นในการสร้างวิตามินเอ สารทั้งสองชนิดพบในน้ำมันปาล์ม ปริมาณสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น ๆ หากสามารถคิดค้นวิธีการสกัดทั้ง วิตามินอี และสารแคโรทีนอยด์ มาใช้ประโยชน์ โดยที่ปาล์มน้ำมันที่เหลือยังคงนำไปใช้ประโยชน์ได้ ก็จะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับปาล์มน้ำมันได้อย่างมากมาย นอกจากนี้ปาล์มน้ำมันยังสามารถนำมาแปรรูปโดยผ่านกระบวนการทางเคมีภายใต้อุตสาหกรรมที่โอเอเคมีคอล เพื่อให้ได้สารประกอบทางเคมีชนิดต่าง ๆ มากมาย และสามารถนำสารดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ทั้งด้านบริโภค เช่น อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง เกษตรกรรม น้ำมันหล่อลื่น ไบโอดีเซล เป็นต้น ซึ่งหากประเทศไทยสามารถดำเนินการถึงจุดนี้ได้ จะทำให้

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยมีความมั่นคงและยั่งยืน และจะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับปาล์มน้ำมันได้
อย่างมากเช่นกัน

3. เพิ่มมูลค่าเนื้อไม้และวัสดุพลอยได้อื่น ๆ ดัน : ใช้ทำแผ่นไม้สำหรับผนังห้อง เพดาน โตะ และ
เฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ดันปาล์มยังสามารถนำมาทำเป็นแผ่นไม้บาง ๆ ทำหลังคา และทำเรือเพลิง
อัดเม็ด ที่มีค่าซัลเฟอร์ต่ำ ซึ่งช่วยลดปัญหาภาวะมลพิษได้ดี

การปลูกปาล์มน้ำมัน

1. การเตรียมพื้นที่ปลูก

1.1) ควรดำเนินการในฤดูแล้ง เพราะสะดวกในการใช้เครื่องจักรกล

1.2) โคน และกำจัดต้นไม้ออกจากแปลง ไถพรวนปรับพื้นที่ให้เรียบ

2. ทำแผนผังแปลง

2.1) ควรวางแผนผังแปลงแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า เพราะจะทำให้การกระจายตัวของ
ดินปาล์มน้ำมันในพื้นที่ได้ดีกว่า และให้จำนวนต้นมากกว่าแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส ประมาณ 15.49%

2.2) ระยะปลูกที่ใช้คือ ระยะปลูก 8.5 เมตร (ใช้กับพันธุ์ที่มีทางใบสั้นกว่าพันธุ์อื่น ๆ
เช่น พันธุ์ลูกผสม สุราษฎร์ธานี) ระยะปลูก 9x9 เมตร (ใช้ได้กับทุก ๆ พันธุ์)

วิธีการวางแผนผังปลูกปาล์มน้ำมัน (ระยะ 9 เมตร) ให้ปักหลักแถวแรกตามแนวทิศเหนือ - ใต้ เริ่ม
ต้นจากมุมหนึ่งของแปลงปลูกให้ห่างกัน 9 เมตรจากหลักแรกของแถวที่ 1 ปักหลักตามแนวตั้งฉากกับ
แถวที่ 1 ในทิศตะวันออก - ตะวันตก และให้หลักห่างกัน 7.79 เมตร เริ่มปักหลักแรกของแถวที่ 2 ที่
ระยะห่างกับแถวแรก 7.79 เมตร และทำมุม 30 องศาที่หลักแรกของแถวที่ 1 หรือห่างจากแนวตั้งฉากกับ
แถวแรก 4.5 เมตร และปักหลักที่ 2,3,4...ของแถวที่ 2 ให้ห่างกัน 9 เมตร และให้
ขนานกับแถวที่ 1 ปักหลักแรกของแถวที่ 3 ที่ระยะห่าง 7.79 เมตรจากแถวที่ 2 และให้อยู่ในแนวทำ
มุมฉากที่หลักแรกของแถวที่ 1 การปักหลักในแถวที่ 4,6,8,...ให้ทำเช่นเดียวกับแถวที่ 2 และแถวที่
5,7,9,11...ให้ทำเช่นเดียวกับแถวที่ 3

ระยะปลูก (เมตร)	ระยะระหว่างต้น (เมตร)	ระยะระหว่างแถว (เมตร)
9	9	7.754
8.5	8.5	7.361

3. การทำถนน การวางแผนทำถนนขึ้นอยู่กับขนาดของสวนปาล์มน้ำมันโดยทั่วไป
รูปแบบของถนนมี 3 แบบ คือ

3.1) ถนนใหญ่ กว้างประมาณ 5-8 เมตร ห่างกัน 120 ต้นปาล์ม เพื่อใช้เป็นเส้นทาง
ขนส่งวัสดุการเกษตร และผลผลิตไปโรงสกัดน้ำมันปาล์ม (สำหรับสวนปาล์มขนาดเล็กกว่า 500 ไร่ ไม่
จำเป็นต้องสร้างถนนใหญ่)

3.2) ถนนข้างแปลง หรือถนนซอยแยกออกจากถนนใหญ่ มีความกว้างประมาณ 4-5 เมตร หรือห่างกันประมาณ 40 ต้นปาล์ม เพื่อใช้สำหรับขนส่งวัสดุการเกษตรเข้าสวนปาล์มและขนส่งผลผลิต

3.3) ถนนซอย แยกจากถนนเข้าแปลง ขนาดกว้างประมาณ 3-4 เมตรห่างกันประมาณ 20 ต้นปาล์มซึ่งสามารถทำถนนซอยขนานไปกับแถวของต้นปาล์มน้ำมันได้ใช้ขนส่งวัสดุการเกษตร และผลผลิต

4. การทำร่องระบายน้ำ การทำร่องระบายน้ำควรทำควบคู่ไปกับทำถนน ร่องระบายน้ำมีลักษณะเป็นรูป

ตัววี ร่องระบายน้ำในสวนปาล์มมี 3 ชนิด คือ

4.1) ร่องระบายน้ำในแปลง ทำทุก ๆ แถวของปาล์มน้ำมัน ขนาด $1.0 \times 0.3 \times 1.1$ เซนติเมตร (ด้านบน x ด้านล่าง x ลึก)

4.2) ร่องระบายน้ำรวม สร้างขนานไปกับถนนเข้าแปลง เชื่อมต่อกับร่องระบายน้ำในแปลงกับร่องระบายน้ำใหญ่ ขนาด $2.0 \times 0.6 \times 1.25$ เมตร

4.3) ร่องระบายน้ำใหญ่ รับน้ำจากร่องระบายน้ำรวมและระบายออกสู่แหล่งน้ำธรรมชาติสร้างขนานไปกับถนนใหญ่ ขนาด $3.0 \times 1.0 \times 2.5$ เมตร

5. การปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน เพื่อควบคุมการเจริญเติบโตของวัชพืช ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แปลงปลูก

5.1) ควรปลูกพืชคลุมดินหลังจากการวางแผนหว่านปลูกในช่วงเตรียมพื้นที่ เพื่อให้พืชคลุมเจริญเติบโตคลุมพื้นที่แปลงปลูก ลดการชะล้างพังทลายของหน้าดินและควบคุมวัชพืชก่อนที่จะย้ายปลูกต้นปาล์ม

5.2) ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินก่อนปลูกปาล์มน้ำมันในสัดส่วน ถั่วเพราเรีย:ถั่วคาโลโปโกเนียม: ถั่วสิริเลียม 3:3:1 โดยน้ำหนัก โดยใช้เมล็ดอัตรา 1.5-2 กิโลกรัมต่อไร่

5.3) ปลูกพืชคลุมโดยการหว่านเมล็ดเป็นแถวปลูกต้นปาล์ม ประมาณ 3-5 แถว ต่อระหว่างแถวปลูกปาล์ม หรือหยอดเป็นหลุมก็ได้

6. การเตรียมหลุมปลูก หลังจากวางแผนการปลูกและปลูกพืชคลุมเรียบร้อยแล้ว ควรเตรียมหลุมปลูกดังนี้

6.1) ขุดหลุมให้มีขนาดกว้างกว่าถุงกล้าเล็กน้อย ให้มีลักษณะเป็นรูปตัวยู หรือ ทรงกระบอก

6.2) การขุดหลุมควรแยกดินบน-ล่าง ออกจากกัน

6.3) ควรใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟต (0-3-0) รองก้นหลุม 250-500 กรัม/หลุม

7. การเลือกต้นกล้าปาล์มน้ำมัน เลือกต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่มีลักษณะและอายุที่เหมาะสมไปปลูกทำให้ต้นกล้าเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ให้ผลผลิตเร็ว และสูง ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา

7.1) ควรใช้ต้นกล้าที่มีอายุมากกว่า 10 เดือน ซึ่งมีลักษณะต้นสมบูรณ์ แข็งแรงไม่แสดงอาการผิดปกติ มีความสูงระหว่าง 100-150 เซนติเมตร จากระดับดินในถุง และมีใบรูปขนนกจำนวนอย่างน้อย 9 ใบ

7.2) แหล่งของต้นกล้าปาล์มน้ำมัน ควรเลือกซื้อต้นกล้าปาล์มน้ำมันพันธุ์ลูกผสม (ดูว่า x พิสิเฟอรา) เท่านั้น อย่าซื้อต้นกล้าที่ไม่รู้แหล่งที่มาชัดเจน เพราะจะได้ต้นกล้าที่มีคุณภาพต่ำ เจริญเติบโตช้า และให้ผลผลิตต่ำกว่าซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น จากแปลงเพาะที่กรมวิชาการเกษตรรับรอง หรือจากหน่วยงานราชการที่เพาะต้นกล้าเอง เช่น ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

8. การขนย้ายต้นกล้าปาล์มน้ำมัน

8.1) การขนย้ายต้นกล้าปาล์มจากแปลงเพาะไปแปลงปลูกจะต้องกระทำอย่างระมัดระวังไม่ให้ต้นกล้ากระทบกระเทือน

8.2) ขนย้ายต้นกล้าเข้าประจำหลุมปลูก (ต้องขนย้ายอย่างระมัดระวัง ห้ามจับหัว และโยนต้นปาล์มโดยเด็ดขาด)

9. การปลูก

9.1) ระยะเวลาปลูกควรกำหนดช่วงเวลาในการปลูกปาล์มน้ำมันในช่วงฤดูฝนไม่ควรปลูกช่วงปลายฤดูฝนต่อเนื่องฤดูแล้ง หรือหลังจากปลูกต้นกล้าแล้วจะต้องมีฝนตกอีกอย่างน้อย 3 เดือน จึงจะเข้าฤดูแล้งข้อควรระวังหลังจากปลูกไม่ควรเกิน 10 วัน จะต้องมีฝนตกทั้งนี้เพื่อให้ต้นกล้าได้ตั้งตัวและมีการเจริญเติบโตในแปลงปลูกอย่างรวดเร็ว

9.2) การปลูกจะต้องนำถุงพลาสติกออกจากต้นปาล์มน้ำมันอย่างระมัดระวังอย่างให้ก้อนดินแตกโดยเด็ดขาดจะทำให้ต้นกล้าชะงักการเจริญเติบโต

9.3) ประคองต้นกล้าอย่างระมัดระวังแล้ววางลงในหลุมปลูก ไล่ดินชั้นบนลงก้นหลุม แล้วจึงไล่ดินชั้นล่างตามลงไป และจัดต้นกล้าให้ตั้งตรงแล้วจึงอัดดินให้แน่น เมื่อปลูกเสร็จแล้ว โคนต้นกล้าจะต้องอยู่ในระดับเดียวกันกับระดับดินเดิมของแปลงปลูก

10. การจัดการภายหลังปลูก

10.1) หลังปลูกควรตรวจต้นปาล์มในแปลงปลูกทุกวัน เมื่อพบคันที่โยกหรือเอนจะต้องปรับให้ตั้งตรง ถ้าพบสัตว์ และแมลง ทำลายจะต้องป้องกันกำจัด และถ้าพบสภาพน้ำท่วมขังต้องระบายน้ำออกทันที

10.2) ศัตรูที่สำคัญที่สุดในช่วงหลังการปลูก 1 ปี คือ สัตว์กัดกินต้นปาล์ม เช่น หนู เม่น และหมูป่า จะต้องป้องกันกำจัด โดยใช้ลวดคาน้ำห่อปิดโคนต้นและใช้กับดัก นอกจากนี้ แมลงที่เป็น

ศัตรูในช่วงหลังปลูกคือด้วงกุหลาบกัดกินใบในเวลากลางคืน ป้องกันกำจัดโดยใช้ ฟูราดาน รองกันหลุม ประมาณ 1 ช้อนชา หรือใช้สาร เซฟวิน 85% 40 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ฉีด พ่น ในเวลาเย็นช่วงใกล้ค่ำ

10.3) กำจัดวัชพืชรอบโคนต้น การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ในช่วงต้นปาล์มอายุ 1-3 ปีแรก ให้ระมัดระวังอย่าให้สารเคมีถูกต้นปาล์มน้ำมัน

10.4) ดูแลรักษาพืชคลุมดินไม่ให้มีวัชพืชรบกวน

11. การปลูกซ่อม เมื่อพบต้นที่ถูกทำลายโดยศัตรูพืชและต้นที่กระทบกระเทือนจากการขนส่ง หรือการปฏิบัติอย่างรุนแรง ตลอดจนต้นผิดปกติ จะต้องขุดทิ้งและปลูกซ่อม ควรปลูกซ่อมให้เร็วที่สุด โดยควรสำรองต้นกล้าไว้สำหรับปลูกซ่อมประมาณร้อยละ 5 ของต้นกล้าที่ต้องการใช้ปลูกจริง ดูแลรักษาไว้ในถุงพลาสติกสีดำ ขนาด 15x18 นิ้ว ต้นกล้าจะมีอายุระหว่าง 12-18 เดือน ทั้งนี้เพื่อให้ต้นกล้าที่นำไปปลูกซ่อมมีขนาดใกล้เคียงกับต้นกล้าในแปลงปลูกจริง การปลูกซ่อมแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ

11.1) ปลูกซ่อมหลังจากปลูกในแปลงประมาณ 1-2 เดือน อาจเกิดจากการกระทบกระเทือนตอนขนย้ายปลูก หรือเกิดจากความแห้งแล้งหลังปลูกอย่างรุนแรง

11.2) ปลูกซ่อมหลังจากการย้ายปลูก 6-8 เดือน หรือไม่ควรเกิน 1 ปี เป็นการ ปลูกซ่อมต้นกล้าที่มีลักษณะผิดปกติ เช่น ต้นที่มีลักษณะทรงสูง โตเร็วผิดปกติซึ่งเป็นลักษณะของต้นตัวผู้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์วิจัยและข้อมูลท้องถิ่นทางธุรกิจ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม และภาวะหนี้สินครัวเรือน ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนขุนห้วย จำกัด ในพื้นที่โครงการจัดสรรที่ดินตามพระราชประสงค์คอนขุนห้วย จังหวัดเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม ภาวะหนี้สินของครัวเรือน เพื่อสำรวจปัญหาในการประกอบอาชีพ เพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะการเป็นหนี้สิน เพื่อหารูปแบบการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมเพื่อสร้างขั้นตอนการส่งเสริมอาชีพ ตลอดจนเพื่อรวบรวมปัญหาเรื่องน้ำ การคมนาคมของสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่โครงการจัดสรรที่ดินตามพระราชประสงค์คอนขุนห้วย อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นสมาชิกสหกรณ์คอนขุนห้วย จำกัด รวม 219 ราย ใช้วิธีการสัมภาษณ์สมาชิก และตัวแทนสมาชิกทุกครัวเรือน ได้มีผู้มาให้สัมภาษณ์ 207 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการหาค่าความถี่ และอัตราร้อยละ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows จากผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสถานภาพเศรษฐกิจ สังคมและภาวะหนี้สินของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่โครงการจัดสรรที่ดินตามพระราชประสงค์คอนขุนห้วย อำเภอชะอำจังหวัดเพชรบุรี มีข้อค้นพบสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพเศรษฐกิจ สังคมและภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ โดยภาพรวมมีฐานะความเป็นอยู่พออยู่พอกินตามอัตภาพ

2. ปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิก คือ ขาดแคลนน้ในการประกอบอาชีพ

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะการเป็นหนี้ จะเห็นได้ว่าภาวะการเป็นหนี้จะผูกผันตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน อาชีพหลัก อาชีพรอง บ้านอยู่อาศัย ยานพาหนะ และเครื่องใช้ไฟฟ้า

4. รูปแบบการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสม ความเป็นไปได้ในขณะนี้ ควรส่งเสริมอาชีพเลี้ยงสัตว์ด้านหัตถกรรม การทำอาหาร ช่างเสริมสวย ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ และช่างไฟฟ้า

5. การสร้างขั้นตอนสำหรับการส่งเสริมอาชีพ ควรใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม และให้มีการจัดตั้งกลุ่มแบบสหกรณ์

6. ปัญหาเรื่องระบบชลประทาน มีปัญหามากที่สุด ด้านการคมนาคมไม่ค่อยมีปัญหา

สามารถ นิตย์เสมอ (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร” พบว่าสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้ค้ำชำระ สรุปได้ดังนี้ (1) ปัญหาเกิดจากส่วนราชการ เช่น การเร่งรัดดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น ขาดการประสานงานที่ดีให้สินเชื่อซ้ำซ้อนหรือพนักงานไม่สนใจในการให้สินเชื่อเกษตรกร เป็นต้น (2) ปัญหาการเกิดโครงการไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ เช่น สภาพพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ สินเชื่อจัดไว้ไม่เพียงพอ ปัจจัยการผลิตไม่เหมาะสม การถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่ทั่วถึง หรือขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง (3) ปัญหาเกิดจากสุทธวิสัย เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือภาคการผลิตการเกษตรตกต่ำกว่าที่คาดหมาย (4) ปัญหาเกิดจากเหตุสุทธวิสัยในตัวเกษตรกร เช่น ดาญ วิกลจริต (5) ปัญหาเกิดจากความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเอง โดยคิดค่าวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ เป็นของที่รัฐบาลให้ฟรี ไม่ต้องชำระคืน และมีเกษตรกรจำนวนมากที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

สิริลักษณ์ พัฒนพันธุ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรในหมู่บ้านป่าไม้ : กรณีศึกษา โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผลการศึกษาพบว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรในเขตหมู่บ้านป่าไม้ของโครงการฯ พบว่าราษฎรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 24.46 ไร่ อาชีพหลักคือ เกษตรกรรม ส่วนอาชีพรองคือ รับจ้างทั่วไปทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ราษฎรส่วนใหญ่ประสบปัญหาโรคพืชและแมลงศัตรูพืชระบาด ราคาผลผลิตตกต่ำและไม่แน่นอน ขาดแคลนนํ้าทำการเกษตรและขาดแคลนเงินทุน อย่างไรก็ตามราษฎรส่วนใหญ่ยังเห็นว่าครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมเมื่อเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านป่าไม้ของโครงการฯ

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะโครงสร้างรายได้พบว่า โครงสร้างรายได้ของราษฎรในเขตมีสภาพดีกว่านอกเขตหมู่บ้านโครงการฯ กล่าวคือ รายได้สุทธิทางการเกษตรของราษฎรในเขตฯ และนอกเขตฯ เฉลี่ยครัวเรือนละ 24,046.85 และ 16,359.01 บาท/ปี ตามลำดับ รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 43,558.19 และ 35,082.34 บาท/ปี ตามลำดับ และเงินสดออมติดลบเฉลี่ยครัวเรือนละ 1,976.78

และ 11,662.26 บาท/ปี ตามลำดับ จึงก่อให้เกิดหนี้สิน และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า โครงสร้างรายได้ของราษฎรในเขตและนอกเขตโครงการฯ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.95

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2553) ได้จัดทำดัชนีความผาสุกของเกษตรกร เพื่อประโยชน์ในการวัดระดับการพัฒนาการเกษตร และเสนอแนวทางการพัฒนาการเกษตรและความผาสุกของเกษตรกร การวัดความผาสุกของเกษตรกรจำแนกองค์ประกอบได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สุขอนามัย การศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม รวม 16 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกองค์ประกอบต้องดำเนินการพัฒนาไปพร้อมๆ กันเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลและมีผลต่อความอยู่ดีมีสุขของเกษตรกร

การคำนวณดัชนีความผาสุกของเกษตรกรได้ใช้สูตรคำนวณ ของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Programme : UNDP) และวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการคำนวณเป็น 5 ระดับการพัฒนา คือ ระดับดีมาก ดี ปานกลาง ต้องปรับปรุง และต้องเร่งแก้ไข

ผลการคำนวณดัชนีความผาสุกของเกษตรกร พบว่า ในปี 2553 ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรมีค่าร้อยละ 79.93 จัดอยู่ในระดับการพัฒนาปานกลาง โดยค่าดัชนีเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 0.47 (ทั้งนี้หากค่าดัชนีเข้าใกล้ 100 หมายถึง ผลการพัฒนามีความสูงมาก) อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าผลของการพัฒนายังไม่สร้างความสมดุล เนื่องจากค่าดัชนีด้านสุขอนามัยและด้านสังคมอยู่ในระดับดีมาก ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับต้องปรับปรุง และด้านการศึกษา อยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข ผลการศึกษาระหว่างปี 2552 และ 2553 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ในปี 2553 ค่าดัชนีด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับร้อยละ 68.06 เพิ่มขึ้น จากปี 2552 ซึ่งมีค่าดัชนี ร้อยละ 67.63 จัดอยู่ในระดับต้องปรับปรุง องค์ประกอบตัวชี้วัดที่ยังอยู่ในระดับต่ำได้แก่ รายได้ของครัวเรือน การออมของครัวเรือน และสัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินของครัวเรือน

2. ด้านสุขอนามัย ดัชนีด้านสุขอนามัยมีค่าร้อยละ 98.56 ในปี 2553 เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 0.45 จัดอยู่ในระดับการพัฒนาที่ดีมาก เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายด้านคุณภาพอาหาร ส่งเสริมการให้บริการด้านความรู้ในการดูแลสุขภาพของประชาชนอย่างกว้างขวางและทั่วถึงมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการผลิตและบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ซึ่งปลอดภัยต่อทั้งสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยที่สุขลักษณะ

3. ด้านการศึกษา ปี 2553 ดัชนีด้านการศึกษา มีค่าร้อยละ 58.62 เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 0.77 แต่ยังจัดอยู่ในระดับต้องแก้ไข ตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ สมาชิกครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาสูงกว่าภาคบังคับ มีค่าดัชนีร้อยละ 53.00 อยู่ในระดับเท่ากับปี 2552 เนื่องจากยังมีปัญหาเกี่ยวกับภาระค่าครองชีพ ส่วนตัวชี้วัดจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรม ปี 2553 คาดว่าจะมีค่าดัชนี 63.33 สูงกว่าปี 2552 ซึ่งมีค่าดัชนี ร้อยละ 62.00 ซึ่งยังถือว่าผลการดำเนินงานค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับจำนวนแรงงานภาคเกษตร ดังนั้นเกษตรกรควรได้รับความรู้ เทคโนโลยี และทักษะในการประกอบอาชีพมากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้สมาชิกครัวเรือนเกษตรกรมีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้น เพื่อให้ครัวเรือนมีภูมิคุ้มกันในตัวเองเพิ่มขึ้น 2

4. ด้านสังคม ในปี 2553 ค่าดัชนีด้านสังคมจัดอยู่ในระดับที่ดีมาก คือมีค่าดัชนีร้อยละ 91.91 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 91.52 ในปี 2552 และเมื่อพิจารณาค่าตัวชี้วัด พบว่า ความภูมิใจต่อความสำเร็จในอาชีพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 55.85 เป็นร้อยละ 58.70 ทั้งนี้เนื่องจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมประสพภัยธรรมชาติ และได้รับผลกระทบจากราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้นเช่น น้ำมันและปุ๋ย แม้ราคาสินค้าเกษตรบางชนิดสูงขึ้นแต่ต้นทุนการผลิต และภาระค่าครองชีพของเกษตรกรก็สูงขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ตามลักษณะสังคมของภาคเกษตรมีความอบอุ่นมากขึ้น มีการรวมกลุ่ม และผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือนมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าสังคมเกษตรมีความรักและมีความสามัคคี ซึ่งการดำเนินนโยบายด้านสังคมจะต้องสนับสนุนการดำเนินการเช่นนี้ต่อไป

5. ด้านสิ่งแวดล้อม ในปี 2553 ค่าดัชนีด้านสิ่งแวดล้อมในภาคเกษตรมีค่าร้อยละ 67.11 เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ซึ่งมีค่าร้อยละ 66.52 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ตัวชี้วัดที่สำคัญคือ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมดยังอยู่ในระดับต้องปรับปรุง รวมทั้งการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรดินยังดำเนินการได้น้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่เสื่อมโทรมทั้งหมดของประเทศ

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ (เฉพาะพื้นที่ 5 จังหวัดคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร สตูล และตรัง) จำนวน 44,243 คน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จังหวัดชุมพร) โดยกลุ่มตัวอย่างจะเลือกเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมาครอบครัวยละ 1 คน ซึ่งจะใช้ตัวอย่างทั้งสิ้น 396 ราย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size = n) จะใช้สูตร Taro Yamane โดยใช้สูตร

$$\begin{aligned}n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\&= \frac{44,243}{1 + 44,243 (0.05)^2}\end{aligned}$$

$$n = 396 \text{ หรือเท่ากับ } 400 \text{ ตัวอย่าง}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น ในระดับความเชื่อมั่น 95 % ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

การสุ่มตัวอย่าง สำหรับการสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi – stage sampling) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากเป็นอันดับ 1 และ 2 ของแต่ละจังหวัด ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ อำเภอพระแสง อำเภอท่าชนะ จังหวัดกระบี่ ได้แก่ อำเภออ่าวลึก อำเภอ

ปลายพระยา จังหวัดชุมพร ได้แก่ อำเภอท่าแซะ อำเภอสวี จังหวัดสตูล ได้แก่ อำเภอกวนกาหลง อำเภอ
มะนัง และจังหวัดตรัง ได้แก่ อำเภอวังวิเศษ อำเภอสิเกา

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดสัดส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอโดยการเทียบบัญชีนิติไค
รยางค์ ให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวม 396 ราย (ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน)

ขั้นตอนที่ 3 เลือกตำบลที่เป็นตัวแทนของแต่ละอำเภอ โดยการจับสลากคัดเลือกมาอำเภอละ 2
ตำบล

ขั้นตอนที่ 4 เลือกเกษตรกรที่ใช้เป็นตัวแทนของแต่ละตำบล โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จน
ได้ขนาดตัวอย่างครบตามที่กำหนด

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี:		
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอพระแสง	2,896	26
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอท่าชนะ	14,564	132
จังหวัดกระบี่ :		
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภออ่าวลึก	4,962	45
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอปลายพระยา	3,965	36
จังหวัดชุมพร :		
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอท่าแซะ	9,975	90
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอสวี	4,719	43
จังหวัดสตูล		
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอกวนกาหลง	467	4
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอมะนัง	1,384	12
จังหวัดตรัง		
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอวังวิเศษ	678	6
เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอสิเกา	633	6
รวม	44,243	400

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัด

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้ศึกษาจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ (Interviewing) เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ส่วนที่ 2 ศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับโครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ส่วนที่ 3 ศึกษาข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ส่วนที่ 4 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลสถิติที่นำมาใช้ในการวัดค่า คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ โดยมีระดับการให้คะแนนเป็นดังนี้

คะแนนที่ได้นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.89	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.90-2.69	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.70-3.49	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.29	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.30-5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ ” สามารถอธิบายผลการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

- โครงสร้างรายได้

- ภาระหนี้สิน

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า

1. เพศ

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมาเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 39.5

2. อายุ

อายุของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี และ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.5 เท่ากัน และอายุระหว่าง 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

3. สถานภาพ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมา มีสถานภาพหม้าย /หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 23.0 และมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

4. ระดับการศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 30.5 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 20.5 และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.0 ตามลำดับ

5. จำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ยในครอบครัว

เกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมา คือ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน คิดเป็น

ร้อยละ 23.0 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

6. รายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือนเป็นจำนวน 20,001 – 30,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาคือ จำนวน 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.0 จำนวน 30,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.0 จำนวนมากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.0 และจำนวนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

		n = 400
รายการ		ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย		60.5
หญิง		39.5
2. อายุ		
20 – 30 ปี		12.0
31 – 40 ปี		27.5
41 – 50 ปี		33.0
51 ปีขึ้นไป		27.5
3. สถานภาพ		
โสด		15.0
สมรส		63.0
หม้าย/หย่าร้าง		22.0
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา		39.0
มัธยมศึกษาตอนต้น		30.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.		20.5
ปริญญาตรี		11.0

ตารางที่ 4.1 ต่อ

n = 400

รายการ	ร้อยละ
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	
2 คน	13.0
3 คน	25.0
4 คน	32.0
5 คน	23.0
6 คนขึ้นไป	7.0
4. รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	9.0
10,001 – 20,000 บาท	28.0
20,001 – 30,000 บาท	32.0
30,001 – 40,000 บาท	19.0
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	12.0

ที่มา: จากการสำรวจ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ผลการศึกษาโครงสร้างรายได้ของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ สามารถอธิบายผลการศึกษาดังนี้

ลักษณะการถือครองที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่ ทำการเกษตรบนที่ดินของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 92.0 รองลงมาคือ ทำการเกษตรทั้งบนที่ดินของตนเองและไม่ใช่ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 6.5 และทำการเกษตรบนที่ดินของคนอื่น คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

n = 400

ลักษณะการถือครองที่ดิน	ร้อยละ
ทำการเกษตรบนที่ดินของตนเอง	91.0
ทำการเกษตรทั้งบนที่ดินของตนเองและคนอื่น	6.5
ทำการเกษตรบนที่ดินของคนอื่น	2.5

ที่มา: จากการสำรวจ

ลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ถือครองของเกษตรกร

ลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกรโดยส่วนใหญ่เป็น โฉนด/ตราจอง/นส.5/นส.3/นส.3ก คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาได้แก่ สปก.4-01/นค./สทก./กสน. คิดเป็นร้อยละ 14.0 อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 27.5 และ นส.2/สค.1 คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ร้อยละของลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ถือครองของเกษตรกร

n = 400

ลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ดินของท่านคือ	ร้อยละ
โฉนด/ตราจอง/นส.5/นส.3/นส.3ก	56.0
สปก.4-01/นค./สทก./กสน.	14.0
นส.2/สค.1	2.5
อื่นๆ	27.5

ที่มา: จากการสำรวจ

ขนาดเนื้อที่การถือครองที่ดิน (ไร่)

ผลการศึกษาขนาดเนื้อที่การถือครองที่ดินของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีเนื้อที่การถือครองที่ดินขนาด 10 - 39 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือ มีเนื้อที่การถือครองที่ดินขนาดเล็กน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.5 และมีเนื้อที่การถือครองที่ดินขนาด 40 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.5 ตามลำดับ รายละเอียดดัง

ตารางที่ 4.4 ร้อยละของลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ถือครองของเกษตรกร

ขนาดเนื้อที่การถือครองที่ดิน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ไร่	46.0
10 - 39 ไร่	40.5
40 ไร่ขึ้นไป	13.5

แหล่งที่มาของรายได้ของครัวเรือน

ผลการศึกษาแหล่งที่มาของรายได้ของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ จากผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาคือ มีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันและการเกษตรอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 35.5 ผลผลิตทางการเกษตรและการค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 12.5 ผลผลิตทางการเกษตรและการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 8.0 และผลผลิตทางการเกษตรและแหล่งอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 6.0 รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ร้อยละของแหล่งที่มาของรายได้ของครัวเรือน

แหล่งที่มาของรายได้ของครัวเรือน	ร้อยละ	n = 400
ผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันอย่างเดียว	38.0	
ผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันและการเกษตรอื่น ๆ	35.5	
ผลผลิตทางการเกษตรและการค้าขาย	12.5	
ผลผลิตทางการเกษตรและการรับจ้าง	8.0	
ผลผลิตทางการเกษตรและแหล่งอื่นๆ	6.0	

ที่มา: จากการสำรวจ

รายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ย

ผลการศึกษาปริมาณรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรได้รับ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากปาล์มน้ำมันอยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาคือ ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 ระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.0 ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.0 และมากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยของครัวเรือน

n = 152

รายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ย (บาท/เดือน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	12.0
10,001 – 20,000 บาท	30.5
20,001 – 30,000 บาท	28.0
30,001 – 40,000 บาท	22.0
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	7.5

ที่มา: จากการสำรวจ

รายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ

ผลการศึกษาปริมาณรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ โดยเฉลี่ย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ โดยเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมาคือ ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 24.0 ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.0 และ 20,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับโดยผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ที่เกษตรกรทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นพืชไม้ผลยืนต้น เช่น ลองกอง ทุเรียน กาแฟ เงาะ มังคุด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาคือ ยางพารา คิดเป็นร้อยละ 29.5 พืชผักสวนครัว คิดเป็นร้อยละ 14.0 และการเกษตรอื่น ๆ เช่น เลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ โดยเฉลี่ยของครัวเรือน

n = 142

รายการ	ร้อยละ
รายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ของครัวเรือน (บาท/เดือน)	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	27.00
5,001 – 10,000 บาท	24.00
10,001 – 15,000 บาท	21.50
15,001 – 20,000 บาท	19.00
20,001 บาทขึ้นไป	8.50
ชนิดของผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ที่สร้างรายได้ให้ครัวเรือน	
ไม้ผลยืนต้น เช่น ลองกอง ทุเรียน กาแฟ เงาะ มังคุด เป็นต้น	47.5
ยางพารา	29.5
พืชผักสวนครัว	14.0
การเกษตรอื่น ๆ เช่น เลี้ยงสัตว์	9.0

ที่มา: จากการสำรวจ

ปริมาณรายได้นอกภาคการเกษตรที่ครัวเรือนได้รับ

ผลการศึกษารายได้ 3609 นอกภาคการเกษตรโดยเฉลี่ยที่ครัวเรือนได้รับ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตรโดยเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.5 ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.0 ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.0 และมากกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.5 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของรายได้นอกภาคเกษตรที่ครัวเรือนได้รับ

n = 106

รายได้นอกภาคการเกษตรที่ครัวเรือนได้รับ	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	25.5
5,001 – 10,000 บาท	34.0
10,001 – 15,000 บาท	18.0
15,001 – 20,000 บาท	16.0
20,001 บาทขึ้นไป	6.5

ที่มา: จากการสำรวจ

รายจ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือน`

ผลการศึกษาภาระค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีภาระค่าใช้จ่ายของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาคือ ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 27.0 มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.5 และต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ตามลำดับ โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องคั้น คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาเป็นค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและยานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 18.0 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล/เครื่องนุ่งห่ม/รองเท้า คิดเป็นร้อยละ 12.5 ค่าใช้จ่ายในการบันเทิง/การจัดงานพิธี คิดเป็นร้อยละ 6.0 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.0 ค่าใช้จ่ายในการสื่อสารและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.5 เท่ากัน และค่าใช้จ่ายที่ใช้เกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของรายจ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือนและประเภทการใช้จ่ายของเกษตรกร`

n = 400

รายการ	ร้อยละ
ร้อยละของรายจ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือน	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	14.5
10,001 – 15,000 บาท	27.0
15,001 – 20,000 บาท	35.0
20,001 บาทขึ้นไป	23.5
ประเภทการใช้จ่ายของครัวเรือน	
ค่าอาหารและเครื่องคั้น	34.0
ค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน	20.5
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและยานพาหนะ	18.0
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล/เครื่องนุ่งห่ม/รองเท้า	12.5
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.0
ค่าใช้จ่ายในการบันเทิง/การจัดงานพิธี	6.0
ค่าใช้จ่ายในการสื่อสาร	2.5
ค่าใช้จ่ายที่ใช้เกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา	1.0
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	2.5

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาระหนี้สินของครัวเรือนโดยเฉลี่ย แหล่งเงินกู้ยืมของเกษตรกรฯ

ผลการศึกษาภาระการมีหนี้สินของเกษตรกรฯ พบว่า เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 55.5 และมีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 44.5 ผลการศึกษาปริมาณภาระหนี้สินของเกษตรกรโดยเฉลี่ย พบว่า เกษตรกรโดยส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินของครัวเรือนโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 100,000 - 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาคือ อยู่ระหว่าง 200,001 - 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 ต่ำกว่า 100,000 คิดเป็นร้อยละ 16.5 ระหว่าง 500,001 - 1,000,000 คิดเป็นร้อยละ 12.5 และมากกว่า 1,000,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.0 แหล่งเงินกู้ของเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์/สถาบันการเงินอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.0 แหล่งเงินกู้นอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 15.0 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และหน่วยงานราชการอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของการมีภาระหนี้สิน ปริมาณหนี้สิน และแหล่งเงินกู้ยืมของเกษตรกรฯ

รายการ	ร้อยละ
ภาระการมีหนี้สินของเกษตรกร	
มีภาระหนี้สิน	55.5
ไม่มีภาระหนี้สิน	45.5
ปริมาณภาระหนี้สินของเกษตรกรโดยเฉลี่ย	
ต่ำกว่า 100,000	16.5
100,000 - 200,000 บาท	38.0
200,001 - 500,000 บาท	25.0
500,001 - 1,000,000	16.5
1,000,000 บาทขึ้นไป	8.0
แหล่งเงินกู้ของเกษตรกร	
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	52.0
ธนาคารพาณิชย์/สถาบันการเงินอื่น ๆ	17.0
แหล่งเงินกู้นอกระบบ	15.0
สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/กองทุนหมู่บ้าน	14.5
หน่วยงานราชการอื่น ๆ	1.5

ภาระหนี้สินของครัวเรือนที่ต้องชำระโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ผลการศึกษาภาระหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรต้องชำระคืนโดยเฉลี่ย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินของครัวเรือนที่ต้องชำระคืนต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาคือ ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.0 ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.5 และมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของภาระหนี้ของครัวเรือนที่ต้องชำระคืนโดยเฉลี่ยต่อเดือน

ภาระหนี้ของครัวเรือนที่ต้องชำระคืนโดยเฉลี่ยต่อเดือน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	40.5
5,001 - 10,000 บาท	24.0
10,001 - 15,000 บาท	18.5
15,001 - 20,000	11.5
20,000 บาทขึ้นไป	5.5

ที่มา: จากการสำรวจ

ระยะเวลากู้ยืมเงิน อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืม

ผลการศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาการผ่อนชำระและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเงินของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ระยะสั้นมีระยะเวลาการผ่อนชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาเป็นจำนวนเงินกู้ระยะยาวที่มีระยะเวลาผ่อนชำระ 5 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.5 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.0

อัตราดอกเบี้ยโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรต้องชำระคืนเงินกู้ยืมที่ร้อยละ 9.25 ต่อปี (ค่าเฉลี่ยเงินกู้ทุกชนิดที่เกษตรกรกู้ยืมมา) รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ร้อยละของระยะเวลากู้ยืมเงิน และอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืม

ระยะเวลากู้ยืมเงิน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	49.5
5 -10 ปี	38.5
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	12.0

* อัตราดอกเบี้ยโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรต้องชำระคืนเงินกู้ยืมที่ร้อยละ 9.25 ต่อปี

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านสภาพสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ผลการศึกษาข้อมูลด้านสภาพสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้พบว่า เกษตรกรฯ มีระดับการได้รับการบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ไฟฟ้า การประปา ถนน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) เกษตรกรฯ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เกษตรกรฯ ได้รับการบริการทางการแพทย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) การได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) สมาชิกครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และเกษตรกรมีความภูมิใจและได้รับความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านสภาพสังคมของเกษตรกรฯ

รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
ครัวเรือนได้รับการบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ไฟฟ้า การประปา ถนน	2.94	0.828	ปานกลาง
ครัวเรือนได้รับการบริการทางการแพทย์	3.80	0.823	มาก
ครัวเรือนได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	4.12	0.800	มาก
สมาชิกในครัวเรือนได้รับการศึกษาตามภาคบังคับหรือสูงกว่า	4.25	0.821	มาก
เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรม	3.14	0.817	ปานกลาง
เกษตรกรมีความภูมิใจและได้รับความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร	4.12	0.846	มาก

ที่มา:จากการสำรวจ

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ($X = 4.31$) รองลงมาได้แก่ รายได้ต่ำ เนื่องจากทำการผลิตเชิงเดี่ยว ($X = 3.98$) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาระพึ่งพิงมาก ($X = 3.92$) มีพื้นที่ถือครองน้อย ($X = 3.90$) มีรายได้หลักเพียงคนเดียว ($X = 3.87$) นโยบายของรัฐที่ช่วยเหลือเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพ ($X = 3.81$) สมาชิกในครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ($X = 3.75$) ต้นทุนการผลิตสูง ($X = 3.73$) ประสิทธิภาพการผลิตต่ำเนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือ ($X = 3.37$) ประสบปัญหาเงินเพื่อนำมาลงทุน ($X = 3.34$) อื่น ๆ ($X = 3.13$) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สินของเกษตรกรฯ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สินของเกษตรกร	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ	4.31	0.828	มาก
รายได้ต่ำเนื่องจากทำการผลิตเชิงเดี่ยว	3.98	0.800	มาก
มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาระพึ่งพิงมาก	3.92	0.823	มาก
มีพื้นที่ถือครองน้อย	3.90	0.821	มาก
มีรายได้หลักเพียงคนเดียว	3.87	0.777	มาก
นโยบายของรัฐที่ช่วยเหลือเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพ	3.81	0.846	มาก
สมาชิกในครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้ย่ำฟุ่มเฟือย	3.75	0.803	มาก
ต้นทุนการผลิตสูง	3.73	0.828	มาก
ประสิทธิภาพการผลิตต่ำเนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือ	3.37	0.798	มาก
ประสบปัญหาเงินเฟื่อน้ำมันแพง	3.34	0.783	มาก
อื่น ๆ	3.13	1.089	มาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ สามารถสรุปผลการ อภิปรายผล และเสนอข้อเสนอนแนะจากการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยจำนวน 4 คน โดยมีรายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือนเป็นจำนวน 20,001 – 30,000 บาท/เดือน

ผลการศึกษาโครงสร้างรายได้และภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรบนที่ดินของตนเอง ส่วนใหญ่มีลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็น โฉนด/ตราจอง/นส.5/นส.3/นส.3ก โดยมีเนื้อที่ถือครองโดยเฉลี่ย 10 - 39 ไร่ และพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันอย่างเดียว ซึ่งรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรได้รับอยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท/เดือน และมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆโดยเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท/เดือน โดยผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ที่เกษตรกรทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นพืชไม้ผลยืนต้น เช่น ลองกอง ทุเรียน กาแฟ เงาะ มังคุด เป็นต้น ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรโดยเฉลี่ยที่ครัวเรือนได้รับอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท เกษตรกรฯ ส่วนใหญ่มีภาระค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องคั้ม รองลงมาเป็นค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน ในด้านการมีหนี้สินพบว่าเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่มีภาระหนี้สิน โดยเกษตรกรที่มีภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยจะมีภาระหนี้สินอยู่ระหว่าง 100,000 - 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.0 โดยแหล่งเงินกู้ยืมโดยส่วนใหญ่ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งภาระหนี้สินของครัวเรือนโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรต้องชำระคืนต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท ระยะเวลาการผ่อนชำระคืนเงินกู้ต่ำกว่า 5 ปี และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเงินโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 9.25 ต่อปี (ค่าเฉลี่ยเงินกู้ทุกชนิดที่เกษตรกรกู้ยืมมา)

ผลการศึกษาข้อมูลด้านสภาพสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้พบว่า เกษตรกรฯมีระดับการได้รับบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ไฟฟ้า การประปา ถนน อยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรฯได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรฯได้รับการบริการ

ทางการแพทย์อยู่ในรับมาก การได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐานอยู่ในระดับมาก สมาชิกครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาด้านภาคบังคับหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก และเกษตรกรมีความภูมิใจและได้รับความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ รองลงมาได้แก่ รายได้ต่ำเนื่องจากทำการผลิตเชิงเดี่ยว การมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาระพึ่งพิงมาก การมีพื้นที่ถือครองน้อย การมีรายได้หลักเพียงคนเดียว นโยบายของรัฐที่ช่วยเหลือเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพ สมาชิกในครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ต้นทุนการผลิตสูง ประสิทธิภาพการผลิตต่ำเนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือ ประสบปัญหาเงินเฟื่อน้ำมันแพง และอื่น ๆ ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยจำนวน 4 คน โดยมีรายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือนเป็นจำนวน 20,001 – 30,000 บาท/เดือน

เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรบนที่ดินของตนเอง ส่วนใหญ่มีลักษณะเอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็นโฉนด/ตราจอง/นส.5/นส.3/นส.3ก โดยมีเนื้อที่การถือครองที่ดินโดยเฉลี่ย 10 - 39 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริลักษณ์ พัฒนพันธุ์ (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรในหมู่บ้านป่าไม้ : กรณีศึกษาโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งพบว่าเกษตรกรในเขตหมู่บ้านป่าไม้ของโครงการมีพื้นที่ถือครองที่ดินโดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 24.46 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันอย่างเดียว ซึ่งรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรได้รับอยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท/เดือน และมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ โดยเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท/เดือน โดยผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ที่เกษตรกรทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นพืชไม้ผลยืนต้น เช่น ลองกอง ทุเรียน กาแฟ เงาะ มังคุด เป็นต้น ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรโดยเฉลี่ยที่ครัวเรือนได้รับอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริลักษณ์ พัฒนพันธุ์ (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรในหมู่บ้านป่าไม้ : กรณีศึกษาโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า รายได้สุทธิทางการเกษตรของราษฎรในเขตฯและนอกเขตฯเฉลี่ยครัวเรือนละ 24,046.85 และ 16,359.01 บาท/ปี ตามลำดับ รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 43,558.19 และ 35,082.34 บาท/ปี ตามลำดับ และเงินสดออมคิดลบเฉลี่ยครัวเรือนละ 1,976.78 และ 11,662.26 บาท/ปี ตามลำดับ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องคั้น รองลงมาเป็นค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน ในด้านการมีหนี้สินพบว่าเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่มีภาระหนี้สิน โดยเกษตรกรที่มีภาระหนี้สินโดยเฉลี่ยจะมีการหนี้สินอยู่ระหว่าง 100,000 - 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.0 โดยแหล่งเงินกู้ยืมโดยส่วนใหญ่ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งภาระหนี้สินของครัวเรือนโดยเฉลี่ยที่เกษตรกรต้องชำระคืนต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท ระยะเวลาการผ่อนชำระคืนเงินกู้ต่ำกว่า 5 ปี และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเงินโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 9.25 ต่อปี (ค่าเฉลี่ยเงินกู้ทุกชนิดที่เกษตรกรกู้ยืมมา)

ผลการศึกษาข้อมูลด้านสภาพสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้พบว่าเกษตรกรมีระดับการได้รับการบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ไฟฟ้า การประปา ถนน อยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรได้รับการบริการทางการแพทย์อยู่ในระดับมาก การได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐานอยู่ในระดับมาก สมาชิกครัวเรือนเกษตรกรได้รับการศึกษาตามภาคบังคับหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก และเกษตรกรมีความภูมิใจและประสบความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตร อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ รองลงมาได้แก่ รายได้ต่ำเนื่องจากทำการผลิตเชิงเดี่ยว การมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาระพึ่งพิงมาก ภาระมีพื้นที่ถือครองน้อย การมีรายได้หลักเพียงคนเดียว นโยบายของรัฐที่ช่วยเหลือเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพ สมาชิกในครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ต้นทุนการผลิตสูง ประสิทธิภาพการผลิตต่ำเนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือ ประสบปัญหาเงินเฟื่อน้ำมันแพง และอื่นๆ ตามลำดับ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ นิตย์เสมอ (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร” พบว่าสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้ค้ำชำระ สรุปได้ดังนี้ (1) ปัญหาเกิดจากส่วนราชการ เช่น การเร่งรัดดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น ขาดการประสานงานที่ดี ให้สินเชื่อช้าหรือพนักงานไม่สนใจในการให้สินเชื่อเกษตรกร เป็นต้น (2) ปัญหาการเกิดโครงการไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ เช่น สภาพพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ สินเชื่อจัดไว้ไม่เพียงพอ ปัจจัยการผลิตไม่เหมาะสม การถ่ายทอดเทคโนโลยีไม่ทั่วถึง หรือขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง (3) ปัญหาเกิดจากสุจริต เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือภาคการผลิตการเกษตรตกต่ำที่คาดหมาย (4) ปัญหาเกิดจากเหตุสุจริตในตัวเกษตรกร เช่น ดาษ วิกฤตโรค (5) ปัญหาเกิดจากความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเอง โดยคิดค่าวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ เป็นของที่รัฐบาลให้ฟรี ไม่ต้องชำระคืน และมีเกษตรกรจำนวนมากที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะที่ได้มาจากการศึกษา

1. เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่มีรายได้จากผลผลิตจากปาล์มน้ำมันอย่างเดียว รัฐบาลควรเข้าไปเสริมสร้างความรู้ในการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด หรือควรมีมาตรการที่ทำให้ราคาผลผลิตมีเสถียรภาพเพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพการเกษตรชาวสวนปาล์มน้ำมัน
2. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ไฟฟ้า การประปา ถนน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของเกษตรกร
3. ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกษตรกรมีภาระหนี้สินเป็นผลมาจากราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ รัฐบาลควรมีมาตรการที่ดีเพื่อป้องกันราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เริ่มตั้งแต่การมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสรร การวางแผนการปลูก ตลอดจนมีมาตรการในการช่วยเหลือเกษตรกร ในการประกันราคาสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับกรวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันกับเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ หรือเปรียบเทียบเชิงพื้นที่ที่แตกต่างกัน
2. ควรมีศึกษาเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร. การสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน 2549 จังหวัด
ฉะเชิงเทรา. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- กรมวิชาการเกษตร. 2547. เอกสารวิชาการปาล์มน้ำมัน. ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี, สำนักวิจัย
และพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7.
- เกตุโกมล ไพฑูริพงศ์. 2548. ภาพรวมหนี้สินครัวเรือนและการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบ (หนี้สิน
นอกระบบ - การแก้ปัญหา). วารสารเพื่อการพัฒนาชนบทธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร.
- บันเทิง มาแสง. 2536. การวางแผนและการจัดการโครงการทางการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปริญญญา เด็ดโฉม. 2545. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม กับความ
เคลื่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมันในจังหวัด กระบี่ พังงา ตรัง ชุมพร และสตูล. วิทยาสาร
เกษตรศาสตร์, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร, มหาวิทยาลัยสงขล
นครินทร์.
- ฐิทธิพิพัฒน์ศิริ. 2540. เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- ศานิต แก้วเอียน. 2530. เศรษฐศาสตร์การผลิตการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
เกษตร, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยและข้อมูลท้องถิ่นทางธุรกิจ. 2549. การศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม และภาวะหนี้สินครัวเรือน
ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนขุนห้วย จำกัด ในพื้นที่โครงการจัดสรรที่ดินตามพระ
ราชประสงค์ดอนขุนห้วย จังหวัดเพชรบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. สำนักวิทย
บริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ.
- สามารถ นิคย์เสมอ. 2536. การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2550. สถิติข้อมูลการเกษตร. สำนักการเกษตรจังหวัด.
- Friedman, M. 1957. A Theory of the Consumption Function. Princeton : Princeton University
Press.
- Pasinetti, Luigi L., 1966. "New Results in an Old Framework: Comment on Samuelson and
Modigliani," The Review of Economic Studies, Vol. 33, No. 4, (October, 1966),
303-306.

แบบสอบถามเรื่อง
“การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวน
ปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้”

คำชี้แจง แบบสอบถามในครั้งนี้จะประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

- โครงสร้างรายได้

- ภาระหนี้สิน

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ

() 1. น้อยกว่า 20 ปี

() 2. 20 – 30 ปี

() 3. 31 – 40 ปี

() 4. 41 – 50 ปี

() 5. 51 ปีขึ้นไป

สถานภาพ

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หม้าย/หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษา

() 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

() 2. มัธยมศึกษา

() 3. ปริญญาตรี

() 4. สูงกว่าปริญญาตรี

5. จำนวนสมาชิกโดยเฉลี่ยของครัวเรือน

() 1. 2 คน

() 2. 3 คน

() 3. 4 คน

() 4. 5 คน

() 5. 6 คนขึ้นไป

6. รายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือน (บาท/ต่อเดือน)

- () 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท
- () 2. 10,001 – 20,000 บาท
- () 3. 20,001 – 30,000 บาท
- () 4. 30,001 – 40,000 บาท
- () 5. มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้
คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

7. ลักษณะการถือครองที่ดิน

- () 1. การเกษตรบนที่ดินของตนเอง
- () 2. ทำการเกษตรทั้งบนที่ดินของตนเองและไม่ใช่ของตนเอง
- () 3. ทำการเกษตรบนที่ดินของคนอื่น

8. ลักษณะการถือครองเอกสารสิทธิ์ที่ดินของท่านคือ

- () 1. โฉนด/ตราจอง/นส.5/นส.3/นส.3ก
- () 2. สปก.4-01/นค./สทก./กสน.
- () 3 นส.2/สค.1
- () 4. อื่น ๆ (ระบุ) _____

9. ขนาดเนื้อที่การถือครองที่ดิน

- () 1. ต่ำกว่า 10 ไร่
- () 2. 10 - 39 ไร่
- () 3. 40 ไร่ขึ้นไป

10. แหล่งที่มาของรายได้ของครัวเรือน

- () 1. ผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันอย่างเดียว
- () 2. ผลผลิตทางการเกษตรของปาล์มน้ำมันและการเกษตรอื่น ๆ
- () 3. ผลผลิตทางการเกษตรและการค้าขาย
- () 4. ผลผลิตทางการเกษตรและการรับจ้าง
- () 5. ผลผลิตทางการเกษตรและแหล่งอื่นๆ

11. รายได้จากผลผลิตทางการเกษตรปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ย

- () 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท
- () 2. 10,001 – 20,000 บาท
- () 3. 20,001 – 30,000 บาท
- () 4. 30,001 – 40,000 บาท
- () 5. มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป

12. รายได้จากผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ของครัวเรือน (บาท/เดือน)

- () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท
- () 2. 5,001 – 10,000 บาท
- () 3. 10,001 – 15,000 บาท
- () 4. 15,001 – 20,000 บาท
- () 5. 20,001 บาทขึ้นไป

13. ชนิดของผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ที่สร้างรายได้ให้ครัวเรือน

- () 1. ไม้ผลยืนต้น เช่น ลองกอง ทุเรียน กาแฟ เงาะ มังคุด เป็นต้น
- () 2. ยางพารา
- () 3. พืชผักสวนครัว
- () 4. อื่น ๆ เช่น เลี้ยงสัตว์

14. รายได้นอกภาคการเกษตรที่ครัวเรือนได้รับ

- () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท
- () 2. 5,001 – 10,000 บาท
- () 3. 10,001 – 15,000 บาท
- () 4. 15,001 – 20,000 บาท
- () 5. 20,001 บาทขึ้นไป

15. รายจ่ายโดยเฉลี่ยของครัวเรือน

- () 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท
- () 2. 10,001 – 15,000 บาท
- () 3. 15,001 – 20,000 บาท
- () 4. 20,001 บาทขึ้นไป

16. ประเภทการใช้จ่ายของครัวเรือน

- () 1. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม
- () 2. ค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน
- () 3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและยานพาหนะ
- () 4. ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล/เครื่องนุ่งห่ม/รองเท้า
- () 5. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา
- () 6. ค่าใช้จ่ายในการบันเทิง/การจัดงานพิธี
- () 7. ค่าใช้จ่ายในการสื่อสาร
- () 8. ค่าใช้จ่ายที่ใช้เกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา
- () 9. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

17. ท่านมีภาระหนี้สินในปัจจุบันหรือไม่

- () 1. ไม่มีหนี้สิน () 2. มีหนี้สิน

17.1 กรณีมีภาระหนี้สิน จำนวนหนี้สินของครัวเรือนโดยเฉลี่ยคือ

- () 1. ต่ำกว่า 100,000
() 2. 100,000 - 200,000 บาท
() 3. 200,001 - 500,000 บาท
() 4. 500,001 - 1,000,000
() 5. 1,000,000 บาทขึ้นไป

17.2 แหล่งเงินที่ท่านเป็นหนี้สินในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ธกส.
() 2. ธนาคารพาณิชย์/สถาบันการเงินอื่น ๆ
() 3. ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ และสถาบันการเงินอื่นๆ
() 4. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/กองทุนหมู่บ้าน
() 5. หน่วยงานราชการอื่นๆ

17.3 ภาระหนี้ของครัวเรือนที่ต้องชำระคืนโดยเฉลี่ยต่อเดือน

- () 1. กว่า 5,000 บาท
() 2. - 10,000 บาท
() 3. - 15,000 บาท
() 4. - 20,000 บาท
() 5. บาทขึ้นไป

17.4 ระยะเวลาในการชำระหนี้

- () 1. ต่ำกว่า 5 ปี
() 2. 10 - 10 ปี
() 3. 10 ปีขึ้นไป
() 4. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

17.5 อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืม.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านสังคมของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ครัวเรือนได้รับบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ไฟฟ้า การประปา ถนน					
ครัวเรือนได้รับบริการทางการแพทย์					
ครัวเรือนได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน					
สมาชิกในครัวเรือนได้รับการศึกษาตามภาคบังคับหรือสูงกว่า					
เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรม					
เกษตรกรมีความภูมิใจและประสบความสำเร็จในการทำอาชีพเกษตรกร					

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ปัจจัยที่มีผลต่อภาระหนี้สิน	ระดับผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีรายได้หลักเพียงคนเดียว					
2. รายได้ต่ำเนื่องจากทำการผลิตเชิงเดี่ยว					
3. มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นภาระพึ่งพิงมาก					
4. สมาชิกในครัวเรือนมีพฤติกรรมการใช้ย่ายพุ่มเฟิอย					
5. มีพื้นที่ถือครองน้อย					
6. ประสิทธิภาพการผลิตต่ำเนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือ					
7. ราคาผลผลิตตกต่ำ					
8. ต้นทุนการผลิตสูง					
9. ประสบปัญหาการขาดทุนประสบปัญหาเงินเพื่อนำมันแพง					
10. นโยบายของรัฐที่ช่วยเหลือเกษตรกร					
11. อื่นๆ					

“ ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ”